

Projekt

z dnia 24 listopada 2022 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY OŻAROWICE**

z dnia ..... 2022 r.

w sprawie sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Ożarówice

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 i 583) w związku z art.6 ust.1, art. 8 ust. 1, art. 9 ust. 2, art. 10 ust. 2, art. 11 ust. 3 – 5 i art. 13 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2021 r. poz. 485) oraz w oparciu o Uchwałę Nr XL/546/2010 Rady Gminy Ożarówice z dnia 10 listopada 2010 roku w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z radą działalności pożytku publicznego lub z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji

**Rada Gminy Ożarówice
uchwała**

§ 1. Wyznacza się obszar zdegradowany Gminy Ożarówice, w granicach określonych w załącznikach od nr 1 do nr 3 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wyznacza się obszar rewitalizacji Gminy Ożarówice, w granicach określonych w załącznikach od nr 4 do nr 5 do niniejszej uchwały.

§ 3. Ustanawia się na rzecz Gminy Ożarówice prawo pierwokupu wszystkich nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji.

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Ożarówice.

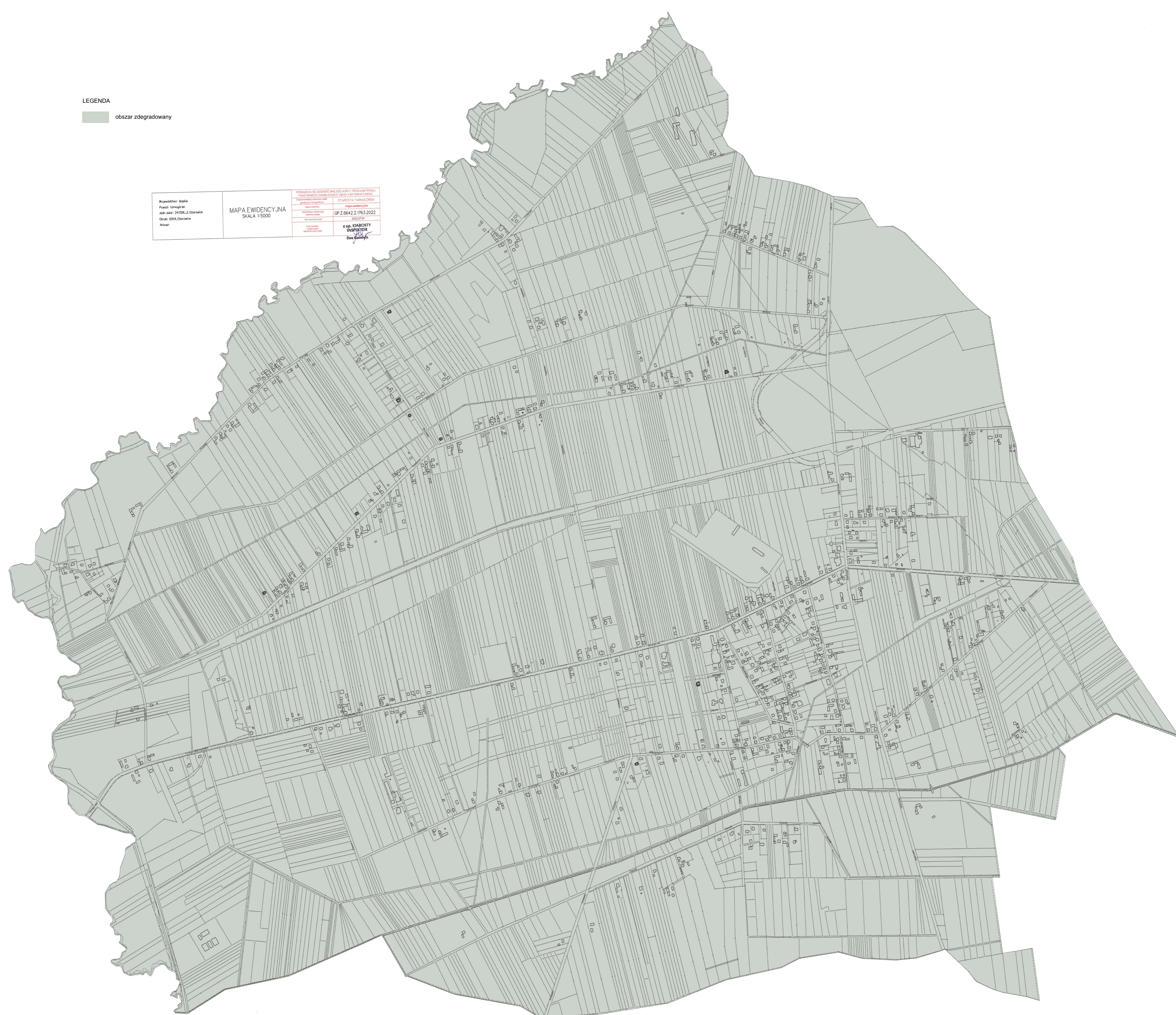
§ 5. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego i podlega publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Ożarówice.

OBSZAR ZDEGRADOWANY OŻAROWICE

LEGENDA

obszar zdegradowany

Wzrost: 180 cm Ciężar: 80 kg Jah. 24.06.2022 Odręb: 0004-Ożarówice Aster:	MAPA EWIDENCYJNA SKALA 1:5000	PROJEKCIJA: 48 2022-01-01 (WZROST: 180 CM, CIĘŻAR: 80 KG)	STANOWISKO: 14000000000000000000
		GP 2.6642.2.1763.2022	STANOWISKO: 14000000000000000000
		ZAPIS PRZEKŁADNY INSPIRATOR Ewa Górnicka	

OBSZAR ZDEGRADOWANY PYRZOWICE

LEGENDA
obszar zdegradowany

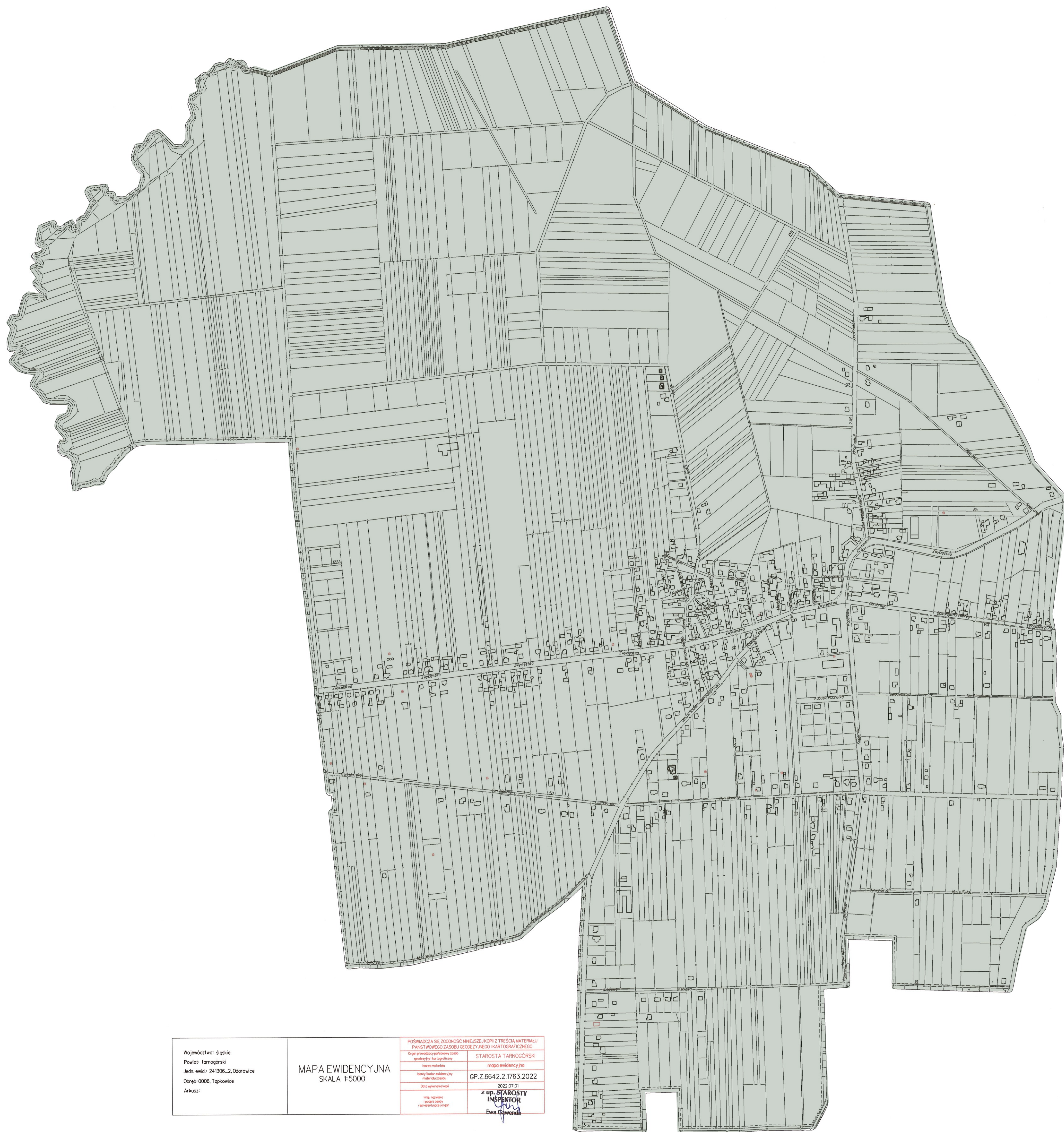

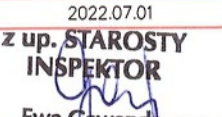
Województwo: Śląskie	MAPA EWIDENCYJNA SKALA 1:5000	PROWADZĄCA DE ZDROKOSI: NIEJAZD, JAKOŃ I TRZĘGA WALTEROWA PRACOWNICY: DĄBKA, KUCZYŃSKI, KACIĄK I KARTOCHOWICZ
Powiat: tarnogórski		STAROSTA TARNOGÓRSKI
Jedn. ewid.: 241006_2, Ożarówiec		mapa ewidencyjna
Obszar: 0005, Pyrzowice		GP.Z.6642.2.1763.2022
Arkusz:		2022.07.01
		Z UP. STAROSTY INSPEKTOR Ewa Chywińska

OBSZAR ZDEGRADOWANY TĄPKOWICE

LEGENDA

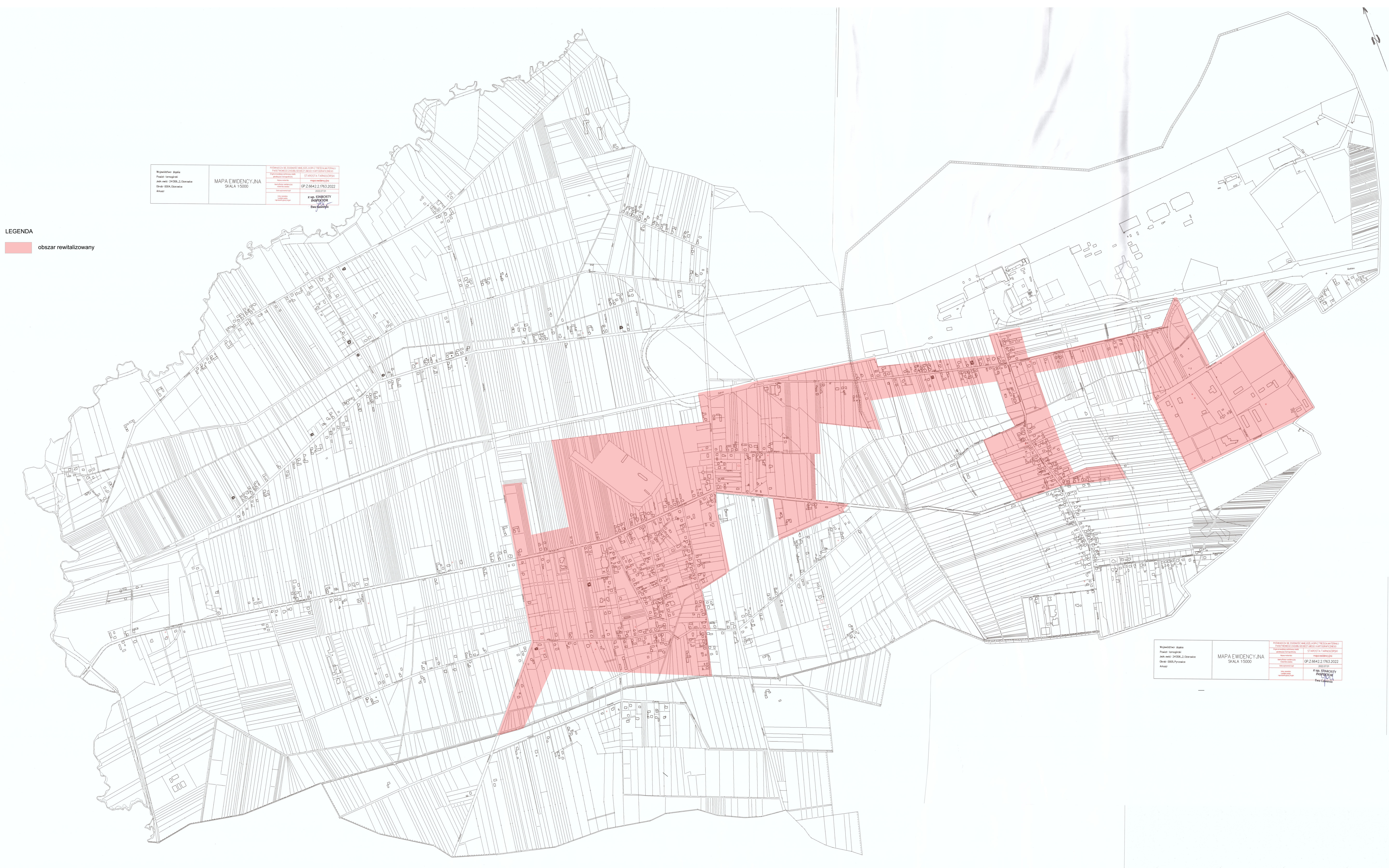
 obszar zdegradowany

Województwo: śląskie	PROWADZĄCA DE ZDRODZIĆ NINE JEJ JEJPI Z TRESCHA MATERIAŁU PAGESY WOROZ ZA ZUBU SE ODEZT J MEDYKARTOGRAFICZNEGO Krajowy Rejestr Sądowy Krajowy Rejestr Sądowy
Powiat: tarnobrzeski	
Jedn. ewid.: 241006_2.Ożarówiec	10000 0000000000
Obręb: 0006.Tąpkowice	GP Z 6642.2.1763.2022
Wzrost:	2022 07 01
	Z UP. STAROSTY INDYKATOR
	
	Ewa Główna

OBSZAR REWITALIZOWANY OŻAROWICE - PYRZOWICE

LEGENDA
obszar rewitalizowany

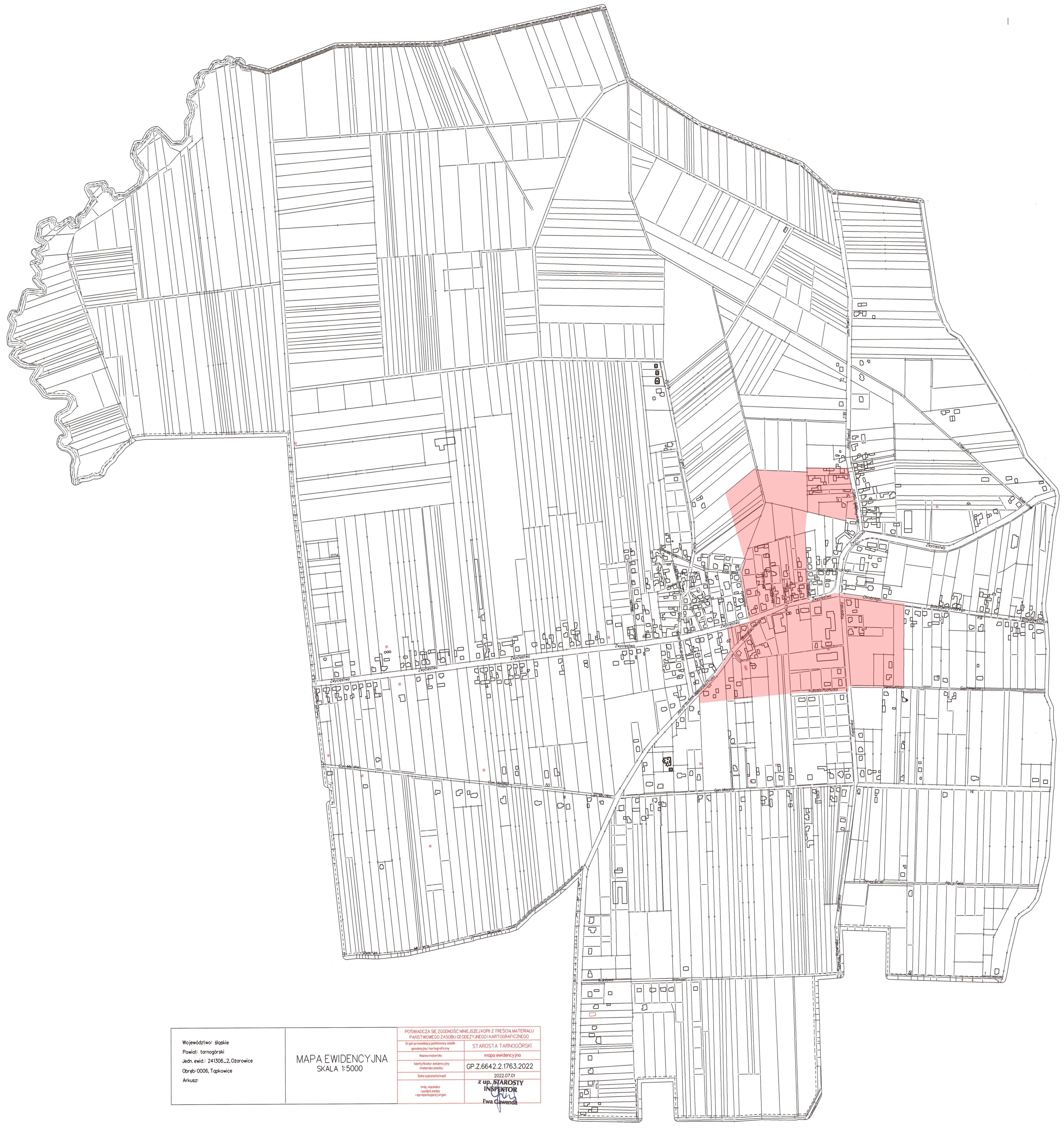

Wzrostłowa skala Planu: 1:5000 Data: 2022.02.02 Data: 2022.02.02	MAPA EWIDENCYJNA SKALA 1:5000	OP 2/6642/2/163/2022
---	----------------------------------	----------------------

Wzrostłowa skala Planu: 1:5000 Data: 2022.02.02 Data: 2022.02.02	MAPA EWIDENCYJNA SKALA 1:5000	OP 2/6642/2/163/2022
---	----------------------------------	----------------------

OBSZAR REWITALIZOWANY TĄPKOWICE

LEGENDA
obszar rewitalizowany

Województwo: śląskie Powiat: tarnobrzeski Jedn. ewid.: 241006_2.Ożarówiec Obręb: 0006_Tapkowie Miejscowość:	MAPA EWIDENCYJNA SKALA 1:5000	PROWADZĄCA WŁ. ZOBOWIĄZANIE JAKOPIŃSKI Z TĘCZĄ MATERIAŁU	STANOWISKO WYKONAWCY
		STANOWISKO WYKONAWCY	STANOWISKO WYKONAWCY
		OPIS: 2022.07.01	OPIS: 2022.07.01
		GP 2.6642.2.1763.2022	GP 2.6642.2.1763.2022
		2022.07.01	2022.07.01
		Z UP. STAROSTY	Z UP. STAROSTY
		INDYFIDOR	INDYFIDOR
		Ewa Główna	Ewa Główna

UZASADNIENIE

Zasady oraz tryb przygotowywania, prowadzenia i oceny rewitalizacji określone zostały w Ustawie o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 485.). Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej realizacja w zakresie właściwości stanowią zadania własne gminy.

Rewitalizacja stanowi kompleksowy oraz skoordynowany proces zintegrowanych działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Proces ten, skoncentrowany terytorialnie, ma na celu wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych oraz poprawę jakości życia mieszkańców. Jednym z kluczowych założeń rewitalizacji jest partycypacja społeczna zapewniająca aktywny udział interesariuszy rewitalizacji w procesie przygotowania, prowadzenia oraz oceny rewitalizacji. Podstawą działań interesariuszy jest gminny program rewitalizacji, który sporządzany jest dla obszarów zdegradowanych obejmujących obszary przewidziane do rewitalizacji.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 Ustawy o rewitalizacji, rada gminy wyznacza w drodze uchwały obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji, którego granice wyznacza się na załączonej mapie wykonanej w skali co najmniej 1:5000.

Dlatego też, działając na podstawie art. 8 ust. 1 Ustawy o rewitalizacji, Rada Gminy Ożarówice, w efekcie przeprowadzonych diagnoz oraz konsultacji społecznych, wyznacza obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizacji.

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji umożliwi opracowanie kompleksowego i zgodnego z ustawodawstwem, Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Ożarówice, którego treść, w tym przede wszystkim cele, kierunki i przedsięwzięcia rewitalizacyjne, a także system monitorowania i oceny programu, zapewni jego skuteczność i efektywność. Realizacja podstawowych i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych, przyczyni się do rozwiązania zdiagnozowanych zjawisk kryzysowych w sferze społecznej, a także związanych z nimi problemów występujących w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, co przełoży się w sposób bezpośredni na podniesienie jakości życia mieszkańców.

W ocenie organu prawo pierwokupu ma istotne znaczenie dla realizacji projektu objętego zakresem przedmiotowym niniejszej uchwały.

Niniejsza Uchwała w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Ożarówice była poddana konsultacjom społecznym w dniach od 28 listopada do 28 sierpnia 2022 roku, które obejmowały formy: zbierania uwag w postaci papierowej i elektronicznej z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego, spotkania otwartego z interesariuszami rewitalizacji, oraz zbieraniem uwag ustnych przekazanych z wykorzystaniem dedykowanego numeru telefonu.

W ramach przeprowadzonych konsultacji społecznych uwzględniono uwagi dotyczące rozszerzenia obszaru rewitalizacji oraz stanowiska Wojewody Śląskiego, wyrażone w rozstrzygnięciu nadzorczym z dnia 13.10.2022 r. stwierdził nieważność uchwały nr XXXVI.681.2022 Rady Gminy Ożarówice z dnia 8 września 2022 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Ożarówice

Załącznik:

- Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Ożarówice.

**DIAGNOZA NA POTRZEBY WYZNACZENIA OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO ORAZ OBSZARU REWITALIZACJI
GMINY OŻAROWICE**

Inwestor: Gmina Ożarowice
ul. Dworcowa 15
42-625 Ożarowice

ECOEN CONSULT Sp. z o. o.
Centralna 5,
42-625 Pyrzowice

Spis treści

1. Wstęp do diagnozy	5
2. Analiza porównawcza obszarów gminy ze względu na występowanie czynników i zjawisk kryzysowych na podstawie wybranych danych statystycznych.....	8
2.1 Problemy demograficzne	9
2.2.1 Ubóstwo	10
2.2.2 Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	11
2.2.3 Niepełnosprawność	12
2.2.4 Alkoholizm	12
2.2.5 Problem bezrobocia	13
2.2.6 Zadłużenie	14
2.2.7 Przystępczość i bezpieczeństwo	15
2.2.8 Poziom edukacji	17
2.2.9 Kapitał społeczny	19
2.2.10 Uczestnictwo w życiu publicznym.....	21
2.2.11 Uczestnictwo w życiu kulturalnym	22
2.3 Zjawiska kryzysowe w sferze gospodarczej.....	28
2.4 Zjawiska kryzysowe w sferze środowiskowej.....	31
2.5 Zjawiska kryzysowe w sferze przestrzenno-funkcjonalnej	34
2.5.1 Infrastruktura techniczna i społeczna, przestrzeń publiczna	34
2.5.2 Komunikacja publiczna.....	40
2.6 Zjawiska kryzysowe w sferze technicznej	42
3. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	45

Spis tabel

Tabela 1 Liczba ludności w poszczególnych sołectwach gminy Ożarówice w latach 2018-2020	9
Tabela 2 Podsumowanie - problemy demograficzne w poszczególnych sołectwach gminy Ożarówice	9
Tabela 3 Liczba osób w rodzinach objętych pomocą ze względu na ubóstwo w latach 2017-2020	10
Tabela 4 Liczba osób w rodzinach objętych pomocą ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2017-2020	11
Tabela 5 Liczba osób w rodzinach objętych pomocą ze względu na niepełnosprawność w latach 2017-2020.....	12

Tabela 6 Liczba osób w rodzinach dotkniętych problemem alkoholizmu w latach 2017-2020	13
Tabela 7 Liczba osób w rodzinach bezrobotnych objętych pomocą społeczną w latach 2017-2020 r.	13
Tabela 8 Liczba zadłużonych osób z tytułu dostawy wody i odbioru ścieków w poszczególnych sołectwach w latach 2018-2020.....	14
Tabela 9 Przestępstwa na terenie gminy Ożarówice	16
Tabela 10 Ilość wypadków drogowych na terenie gminy Ożarówice w latach 2018-2020.	17
Tabela 11 Wyniki egzaminu ósmoklasistów w roku szkolnym 2019/2020 w Szkołach Podstawowych na terenie gminy Ożarówice	17
Tabela 12 Zarejestrowane na terenie gminy Ożarówice podmioty sektora NGO	19
Tabela 13 Frekwencja wyborów samorządowych w 2018r.....	22
Tabela 14 Aktywność mieszkańców - wnioski i interpelacje radnych Gminy Ożarówice w latach 2018-2020.....	22
Tabela 15 Wykaz bibliotek na terenie gminy Ożarówice	23
Tabela 16 Wykaz wydarzeń kulturalnych organizowanych przez Bibliotekę i Ośrodek Kultury Gminy Ożarówice w Tąpkowicach w latach 2014-2016	23
Tabela 17 Imprezy kulturalne na terenie gminy Ożarówice organizowane przez Bibliotekę i Ośrodek Kultury Gminy Ożarówice w Tąpkowicach w latach 2018-2020	23
Tabela 18 Podsumowanie - zjawiska kryzysowe w sferze społecznej w poszczególnych sołectwach gminy Ożarówice.....	25
Tabela 19 Przedsiębiorcy działający na terenie gminy Ożarówice pod względem rodzaju wykonywanej działalności – 20 najpopularniejszych wg CEDIG w roku 2021 r.....	28
Tabela 20 Podmioty gospodarcze wg. sekcji i działów PKD 2007 na terenie gminy Ożarówice w 2021 r.	29
Tabela 21 Podmioty gospodarcze na terenie gminy Ożarówice wg. bazy klas wielkości w roku 2021 r.	29
Tabela 22 Aktywne podmioty gospodarcze na terenie gminy Ożarówice w 2021 r. wg CEDIG	30
Tabela 23 Podsumowanie - zjawiska kryzysowe w sferze gospodarczej w poszczególnych sołectwach gminy Ożarówice.....	30
Tabela 24 Podsumowanie - zjawiska kryzysowe w sferze środowiskowej w poszczególnych	

<i>sołectwach gminy Ożarówice</i>	33
Tabela 25 <i>Gminna infrastruktura społeczna</i>	34
Tabela 26 <i>Sieć gazowa w gminie Ożarówice w latach 2015-2020</i>	35
Tabela 27 <i>Stopień skanalizowania gminy Ożarówice (stan na dzień 02.12.2021 r.)</i>	37
Tabela 28 <i>Liczba występujących awarii na sieci kanalizacji sanitarnej z podziałem na sołectwa w 2020 r.</i>	37
Tabela 29 <i>Obszary gminy Ożarówice nie podłączone do sieci kanalizacyjnej</i>	37
Tabela 30 <i>% mieszkańców gminy Ożarówice korzystających z instalacji sieciowych do ogółu mieszkańców w latach 2015-2020</i>	38
Tabela 31 <i>Obszary na terenie gminy Ożarówice o niskich walorach estetycznych lub problemach przestrzennych</i>	39
Tabela 32 <i>Podsumowanie - zjawiska kryzysowe w sferze przestrzenno-funkcjonalnej w poszczególnych sołectwach gminy Ożarówice</i>	41
Tabela 33 <i>Gminne zasoby mieszkaniowe</i>	43
Tabela 34 <i>Podsumowanie - zjawiska kryzysowe w sferze technicznej w poszczególnych sołectwach gminy Ożarówice</i>	44
Tabela 35 <i>Syntetyczna ocena zjawisk kryzysowych w poszczególnych miejscowościach gminy Ożarówice</i>	46

Spis wykresów

Wykres 1 <i>Przestępstwa stwierdzone (oszacowane) w gminie Ożarówice w latach 2012-2020</i>	16
Wykres 2 <i>Średni wynik egzaminu ósmoklasistów z 3 przedmiotów w roku szkolnym 2019/2020 w Szkołach Podstawowych na terenie gminy Ożarówice</i>	18

1. Wstęp do diagnozy

Gmina Ożarówce posiada opracowany w 2016 r. „Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Ożarówce”, przyjęty uchwałą nr XXIX/333/2017 Rady Gminy Ożarówce z dnia 16 maja 2017 r., jednakże obecnie, w związku z wymogiem opracowania programu rewitalizacji zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1777), zaistniała konieczność opracowania na kolejny okres, Gminnego Programu Rewitalizacji według nowych zasad określonych w niniejszej ustawie i zgodnie z wymogami nowej perspektywy programowej Unii Europejskiej. Ustawa zakłada m. innymi konieczność koncentracji terytorialnej podejmowanych działań w obszarze nie większym niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez nie więcej niż 30% mieszkańców gminy. Gmina przystępując do prac związanych z opracowaniem gminnego programu rewitalizacji zobowiązana jest w pierwszym etapie do przeprowadzenia diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Wyznaczenie tych obszarów wymaga przeprowadzenia odpowiednich analiz.

Zgodnie z art. 9.1 Ustawy o rewitalizacji, obszar zdegradowany należy rozumieć jako „obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, a w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym” oraz gdy na obszarze tym występuje „ponadto co najmniej jedno z następujących negatywnych zjawisk:

- 1) gospodarczych – w szczególności niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw;
- 2) środowiskowych – w szczególności przekroczenie standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska;
- 3) przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu

dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych;

4) technicznych – w szczególności degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska, i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami”.

Ponadto zgodnie z art. 10 Ustawy o rewitalizacji, obszar rewitalizacji to taki obszar, dla którego na całości lub części obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, gmina zamierza prowadzić rewitalizację z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego. Równocześnie obszar rewitalizacji może obejmować łącznie tereny o powierzchni nie większej niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez nie więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może obejmować również niezamieszkałe tereny przemysłowe (w tym wydobywcze), powojkowe, pokolejowe, na których występują negatywne zjawiska gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne, gdy działania możliwe do przeprowadzenia na tych terenach przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym.

W związku z powyższym w niniejszym dokumencie przeprowadzono pogłębioną i usystematyzowaną analizę zjawisk kryzysowych na obszarze gminy Ożarówice. Diagnozę zjawisk negatywnych przeprowadzono w oparciu o sieć osadniczą gminy. Wskazano jednostki referencyjne, według których została przeprowadzona diagnoza. Zdecydowano się postawić podziałem administracyjnym gminy, który odnosi się do sołectw. Podział ten odzwierciedla obecną strukturę gminy, pozwalając przy tym na analizę jej wewnętrznego zróżnicowania. łącznie wyznaczono 7 jednostek (sołectwa).

Dla poszczególnych sołectw na podstawie zebranych danych, przeprowadzono diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych oraz ocenę ich skali i charakteru, przy uwzględnieniu identyfikacji specyficznych uwarunkowań oraz lokalnych potencjałów występujących na terenie gminy. Diagnoza obejmuje aspekty sfery społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej i gospodarczej wraz analizą natężenia, nawarstwiania lub utrwalania się zjawisk kryzysowych (np. tendencja wzrostowa wskazującą na postępujący proces zubożenia społeczeństwa) oraz zaobserwowanych zjawisk i trendów.

Proces diagnostyczny przebiegał we współpracy przedstawicieli Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych w każdym obszarze prac. W procesie delimitacji obszaru zdegradowanego wykorzystano różnorodne źródła informacji, dzięki czemu zastosowane podejście ma charakter holistyczny. Dla wydzielonych uprzednio jednostek, dane pozyskano metodami statystycznymi lub eksperckiego wywiadu środowiskowego. Wykorzystano dane dostępne w zasobach Urzędu Gminy oraz wygenerowane przez instytucje zewnętrzne m.in. Komisariat Policji w Pyrzowicach, OPS w Ożarówicach, Państwową Komisję Wyborczą, Zakład Gospodarki Komunalnej w Ożarówicach, czy placówki oświatowe na terenie gminy. Dane pozyskane tą drogą zostały wykorzystane do mierzalnego sparametryzowania zjawisk kryzysowych, waloryzacji istniejącego stanu infrastruktury czy zagospodarowania. Uzyskane dane posłużyły do przedstawienia zjawisk kryzysowych odnosząc ich wielkość do poszczególnych jednostek poddawanych ocenie. Proces ten był zdeterminowany dostępnością danych, różnym stopniem ich szczegółowości, a także sposobem gromadzenia informacji. Dane do diagnozy gromadzono według przynależności do danej jednostki administracyjnej (sołectwa), w szczególności dotyczy to zjawisk kryzysowych w sferze społecznej. W większości dane dotyczą stanu na koniec 2020 r. lub obecnego stanu na 2021 r. Badane w ten sposób zjawiska spełniają wymóg poprawności metodologicznej tj. opisują zjawisko w sposób czytelny, są łatwe w odbiorze, weryfikowalne i różnicują przestrzeń gminy.

2. Analiza porównawcza obszarów gminy ze względu na występowanie czynników i zjawisk kryzysowych na podstawie wybranych danych statystycznych

Analiza zjawisk kryzysowych dla gminy, została przeprowadzona w sposób szczegółowy dla poszczególnych sołectw, z uwzględnieniem następujących rodzajów problemów: problemy demograficzne, problemy społeczne, bezrobocie, zadłużenie, poziom bezpieczeństwa, poziom edukacji, kapitał społeczny, udział mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym. Analizie poddano także sferę gospodarczą i przestrzenno-funkcjonalną. Przeanalizowano również sytuację w sferze technicznej.

W przypadku problemów demograficznych posłużono się danymi dotyczącymi liczby ludności. Jeżeli chodzi o problemy społeczne posłużono się danymi dotyczącymi osób objętych pomocą ze względu na wykluczenia w tym: ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, a także alkoholizm oraz niepełnosprawność. W przypadku bezrobocia, zadłużenia, przestępczości i bezpieczeństwa, posłużono się odpowiednio danymi dotyczącymi liczby osób bezrobotnych, zadłużonych oraz liczby przestępstw i innych pochodnych. Do analizy poziomu edukacji posłużyły dane dotyczące poziomu zdawalności egzaminów szkolnych, kształcenia specjalnego oraz dożywiania dzieci i pomocy socjalnej. Kapitał społeczny badano w oparciu liczbę organizacji, w tym uczestniczących w konkursach na realizację zadań własnych gminy. Analizę udziału mieszkańców w życiu publicznym oparto na ilości wniosków składanych przez mieszkańców oraz na ich udziale w wyborach samorządowych. W przypadku udziału mieszkańców w życiu kulturalnym oparto się głównie na danych o organizowanych wydarzeniach kulturalnych oraz danych o infrastrukturze kultury. Diagnozę problemów w sferze gospodarczej przeprowadzono na podstawie danych dotyczących prowadzonej działalności oraz ilości aktywnych przedsiębiorstw na terenie gminy. Sfera środowiskowa została przebadana na podstawie dostępnych danych środowiskowych. Sfera przestrzenno-funkcjonalna została przeanalizowana na podstawie danych o obiektach użyteczności publicznej z uwzględnieniem ich stanu technicznego oraz danych dotyczących sieci technicznych i ich awarii. Na podstawie obserwacji przestrzeni publicznej dokonanej przez pracowników Urzędu Gminy w Ożarówicach wskazano tereny o niskich walorach estetycznych i problemach przestrzennych. Przebadano także zagadnienie komunikacji publicznej. W przypadku sfery technicznej oparto się na stanie technicznym budynków mieszkalnych i zastosowanych rozwiązań z zakresu podłączenia do kanalizacji, ochrony środowiska i energooszczędności oraz rodzaju stosowanego ogrzewania.

2.1 Problemy demograficzne

W latach 2018-2020 nastąpiły nieznaczne wahania co do liczby ludności gminy Ożarówice, a całościowa liczba mieszkańców pozostaje na podobnym poziomie. Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane:

Tabela 1 Liczba ludności w poszczególnych sołectwach gminy Ożarówice w latach 2018-2020

Miejscowość	Liczba mieszkańców (stan na 31.12.2018r.)	Liczba mieszkańców (stan 31.12.2019r.)	Liczba mieszkańców (stan 31.12.2020r.)	% ilość mieszkańców w poszczególnych miejscowościach	Powierzchnia poszczególnych miejscowości (km ²)
Ożarówice	1670	1679	1687	29,48%	13,83
Tąpkowice	1030	1028	1030	18,00%	5,15
Zendek	1182	1176	1183	20,68%	16,36
Ossy	498	499	492	8,60%	1,60
Celiny	228	231	225	3,93%	1,46
Pyrzowice	567	562	560	9,79%	5,89
Niezdara	545	550	545	9,52%	1,19
Razem	5720	5725	5722	100%	45,48

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Gminy w Ożarówicach

Po przeprowadzonej analizie można stwierdzić, że największymi miejscowościami uwzględniając liczbę ludności są: Ożarówice (1687 mieszkańców, co stanowi 29,48% wszystkich mieszkańców gminy), Zendek (1183 mieszkańców, 20,68%), Tąpkowice (1030 mieszkańców, 18,00%). W trakcie ostatnich 3 lat można zaobserwować wzrost liczby ludności w sołectwie Ożarówice, Zendek i Tąpkowice. Natomiast spadek liczby ludności zanotowano w sołectwach Pyrzowice, Niezdara, Celiny i Ossy.

Podsumowanie analizy danych dotyczących problemów demograficznych na terenie gminy Ożarówice zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 2 Podsumowanie - problemy demograficzne w poszczególnych sołectwach gminy Ożarówice

SOŁECTWO	PROBLEMY DEMOGRAFICZNE		
	WYSTĘPOWANIE ZJAWISKA KRYZYSOWEGO		UZASADNIENIE
	TAK	NIE	
Ożarówice			W trakcie ostatnich 3 lat w Gminie obserwuje się nieznaczny wzrost całkowitej liczby mieszkańców.
Zendek			
Pyrzowice			Zanotowany spadek ilości mieszkańców w badanym okresie
Ossy			
Celiny			
Niezdara			
Tąpkowice			W trakcie ostatnich 3 lat w Gminie obserwuje się nieznaczny wzrost całkowitej liczby mieszkańców.

Źródło: opracowanie własne

2.2 Zjawiska kryzysowe w sferze społecznej

Problemy społeczne w poszczególnych sołectwach gminy Ożarowice - zostały zidentyfikowane w oparciu o dane dotyczące liczby osób korzystających z Ośrodka Pomocy Społecznej ze względu na ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm oraz niepełnosprawność. Ponadto został także przeanalizowany problem bezrobocia i zadłużenia, bezpieczeństwa publicznego, poziomu edukacji i kapitału społecznego oraz uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Ze względu na charakter gminy i znaczące dysproporcje pomiędzy liczbą mieszkańców w poszczególnych sołectwach, zastosowano ilościową metodę analizy porównawczej, przeprowadzoną na wartościach bezwzględnych dotyczących diagnozowanych problemów społecznych. Mając na uwadze koncentrację zjawisk kryzysowych, skupiono się na skali analizowanych zjawisk.

2.2.1 Ubóstwo

Analizując dane za ostatnie 4 lata można stwierdzić, że udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na problem ubóstwa w całej gminie Ożarowice cechuje się zmienną dynamiką, ale analizując dane za wszystkie lata w stosunku do badanego roku bazowego mówimy o zdecydowanym wzroście poziomu ubóstwa.

Tabela 3 Liczba osób w rodzinach objętych pomocą ze względu na ubóstwo w latach 2017-2020

Sołectwo/Rok	2017	2018	2019	2020	% liczba osób objętych pomocą w sołectwie w stosunku do liczby wszystkich osób objętych pomocą
Ożarowice	33	21	31	41	70,69
Niezdara	4	2	2	2	3,45
Celiny	0	0	0	0	0,00
Tąpkowice	1	1	6	6	10,34
Ossy	1	1	4	1	1,72
Zendek	6	6	5	5	8,62
Pyrzowice	1	2	2	3	5,17
Razem	46	33	50	58	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez OPS w Ożarowicach

Uwzględniając skalę ubóstwa, największa koncentracja problemów występuje w sołectwach: Ożarowice gdzie jest 70,69% wszystkich mieszkańców objętych pomocą OPS

ze względu na ubóstwo. Pogłębiona analiza danych dotyczących ubóstwa na terenie gminy Ożarówice została przeprowadzona w oparciu o wywiad ekspercki z pracownikami Ośrodka Pomocy Społecznej. Pracownicy, w takim zakresie w jakim byli w stanie zidentyfikować ukryte przyczyny ubóstwa, wskazali jako przyczynę bezrobocie, niepełnosprawność w rodzinie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, problemy alkoholowe.

2.2.2 Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jest istotnym rodzajem dysfunkcji, gdyż prowadzi do zaniedbań w rozwoju najmłodszych mieszkańców gminy i w rezultacie sprzyja utrwalaniu negatywnych postaw i zachowań. W całej gminie pomocą ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych objętych jest ponad 100 osób. Należy zwrócić uwagę, że w roku 2019 w stosunku do roku 2018, nastąpił znaczny wzrost liczby takich osób. W roku 2020 co prawda odnotowuje się spadek tej liczby, lecz problem jest nadal bardzo istotny.

Tabela 4 Liczba osób w rodzinach objętych pomocą ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2017-2020

Sołectwo/Rok	2017	2018	2019	2020	% liczba osób objętych pomocą w sołectwie w stosunku do liczby wszystkich osób objętych pomocą
Ożarówice	41	23	56	54	50,00
Niezdara	6	6	5	6	5,56
Celiny	0	0	8	0	0,00
Tąpkowice	4	8	22	16	14,81
Ossy	0	2	3	5	4,63
Zendek	12	5	14	14	12,96
Pyrzowice	3	8	13	13	12,04
Razem	66	52	121	108	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez OPS w Ożarówicach

Analizując powyższe dane można stwierdzić, że problem jest najbardziej odczuwalny w sołectwach: Ożarówice (50,00% osób objętych problemami ze względu na bezradność), oraz Tąpkowice (14,81%). Problem występuje również w mniejszej skali w pozostałych sołectwach, w tym: Zendek (12,96% osób), Pyrzowice (12,04% osób), Niezdara (5,56% osób), Ossy (4,63% osób), za wyjątkiem miejscowości Celiny.

2.2.3 Niepełnosprawność

W latach 2017 – 2018 liczba osób objętych pomocą ze względu na niepełnosprawność nieznacznie wzrastała, natomiast w roku 2019 w stosunku do roku 2018 nastąpił duży wzrost liczby takich osób. W roku 2020 odnotowuje się nieznaczny spadek, ale problem jest nadal znaczący. Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane:

Tabela 5 Liczba osób w rodzinach objętych pomocą ze względu na niepełnosprawność w latach 2017-2020

Sołectwo/Rok	2017	2018	2019	2020	% liczba osób objętych pomocą w sołectwie w stosunku do liczby wszystkich osób objętych pomocą
Ożarówice	16	13	43	31	29,25
Niezdara	1	1	11	10	9,43
Celiny	0	2	13	12	11,32
Tąpkowice	16	11	23	22	20,75
Ossy	1	2	4	6	5,66
Zendek	0	2	9	9	8,49
Pyrzowice	3	9	15	16	15,09
Razem	37	40	118	106	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez OPS w Ożarówicach

Analizując powyższe dane można stwierdzić, że sołectwami gdzie problem jest najbardziej odczuwalny są: Ożarówice (29,25% osób objętych problemami ze względu na niepełnosprawność), Tąpkowice (20,75%) oraz Pyrzowice (15,09%).

2.2.4 Alkoholizm

W latach 2017 – 2020 liczba osób dotkniętych problemem alkoholizmu znacznie się zwiększyła tj. z 11 do 54 osób. Poniższa tabela przedstawia w tym zakresie szczegółowe dane:

Tabela 6 Liczba osób w rodzinach dotkniętych problemem alkoholizmu w latach 2017-2020

Sołectwo/Rok	2017	2018	2019	2020	% liczba osób objętych pomocą w sołectwie w stosunku do liczby wszystkich osób objętych pomocą
Ożarówice	6	1	21	13	24,07
Niezdara	0	0	10	1	1,85
Celiny	0	0	0	0	0,00
Tąpkowice	4	3	11	11	20,37
Ossy	0	0	8	8	14,81
Zendek	0	5	15	12	22,22
Pyrzowice	1	2	10	9	16,67
Razem	11	11	66	54	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez OPS w Ożarówicach

Sołectwami w największym stopniu dotkniętymi problemami alkoholowymi są: Ożarówice (24,07%), Zendek (22,22%), Tąpkowice (20,37%) oraz Pyrzowice (16,67%) i Ossy (14,81%).

2.2.5 Problem bezrobocia

Liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne w całej gminie, uległa zmniejszeniu w roku 2018, w stosunku do roku 2017 z 42 do 28 osób. Następnie w 2019 roku liczba osób bezrobotnych objętych opieką społeczną w całej gminie zwiększyła się do 77 osób. W roku 2020, w stosunku do 2019 - nastąpił spadek liczby bezrobotnych objętych pomocą. Jednakże cały czas poziom tego zjawiska kryzysowego jest na wysokim poziomie.

Tabela 7 Liczba osób w rodzinach bezrobotnych objętych pomocą społeczną w latach 2017-2020 r.

Sołectwo/Rok	2017	2018	2019	2020	% liczba osób objętych pomocą w sołectwie w stosunku do liczby wszystkich osób objętych pomocą
Ożarówice	26	16	53	37	61,67
Niezdara	4	2	4	3	5,00
Celiny	0	0	0	0	0,00
Tąpkowice	5	2	5	11	18,33
Ossy	1	1	11	0	0,00
Zendek	5	5	2	4	6,67
Pyrzowice	1	2	2	5	8,33
Razem	42	28	77	60	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez OPS w Ożarówicach

Charakterystyka bezrobocia w gminie Ożarówce wykazuje szczególne nagromadzenie problemu w sołectwach Ożarówce (61,67% kierowanej pomocy) oraz Tąpkowice (18,33%). Pogłębiona analiza danych dotyczących bezrobocia na terenie gminy Ożarówce została przeprowadzona w oparciu o wywiad ekspercki z pracownikami Ośrodka Pomocy Społecznej. Przeprowadzony wywiad ekspercki, wśród osób w poszczególnych miejscowościach, dotkniętych analizowanym problemem, wykazał, że większość bezrobotnych stanowią osoby bezrobotne długotrwale i są to osoby znajdujące się w grupach szczególnie narażonych. Przede wszystkim ze względu na wiek, większość bezrobotnych w sołectwach to osoby w obszarze wiekowym poniżej 25 roku lub powyżej 50 roku życia. Na dalszym miejscu wskazuje się również niskie kwalifikacje zawodowe wśród dotkniętych problemem osób. Przyczyny bezrobocia w poszczególnych sołectwach mają zbliżony charakter. Dopełnieniem obserwacji powyższego zjawiska może być wyszczególnienie przez pracowników OPS struktury bezrobocia, które udało się zidentyfikować u części osób objętych pomocą w poszczególnych sołectwach na podstawie pogłębionych wywiadów eksperckich i tak jako przyczyny bezrobocia można zakwalifikować:

- długotrwałe bezrobocie,
- przejściowe bezrobocie i praca dorywcza,
- niskie kwalifikacje i/lub brak doświadczenia zawodowego,
- problem alkoholowy,
- niepełnosprawność oraz konieczność opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny,
- konieczność sprawowania opieki nad dziećmi,
- brak odpowiednich wzorców,
- przestępczość.

2.2.6 Zadłużenie

Zadłużenie z tytułu najmu lokalu oraz opłat za wodę i odbiór ścieków jest jednym z istotnych problemów wpływających na poziom ubóstwa mieszkańców gminy.

Tabela 8 Liczba zadłużonych osób z tytułu dostawy wody i odbioru ścieków w poszczególnych sołectwach w latach 2018-2020

Sołectwo	Ilość zadłużonych mieszkańców		
	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Celiny	0	2	0
Niezdara	1	5	4

Tąpkowice	5	6	7
Ossy	2	4	6
Ożarówice	6	8	7
Pyrzowice	1	4	6
Zendek	4	7	6
RAZEM	19	36	36

Źródło: Dane Urzędu Gminy Ożarówice

Z przeanalizowanych powyższych danych, wynika, że najwięcej osób zadłużonych odnotowano w Tąpkowicach i Ożarówicach, a najmniej w Niezdarze. Problem ten pojawia się jednak we wszystkich sołectwach, za wyjątkiem Celin.

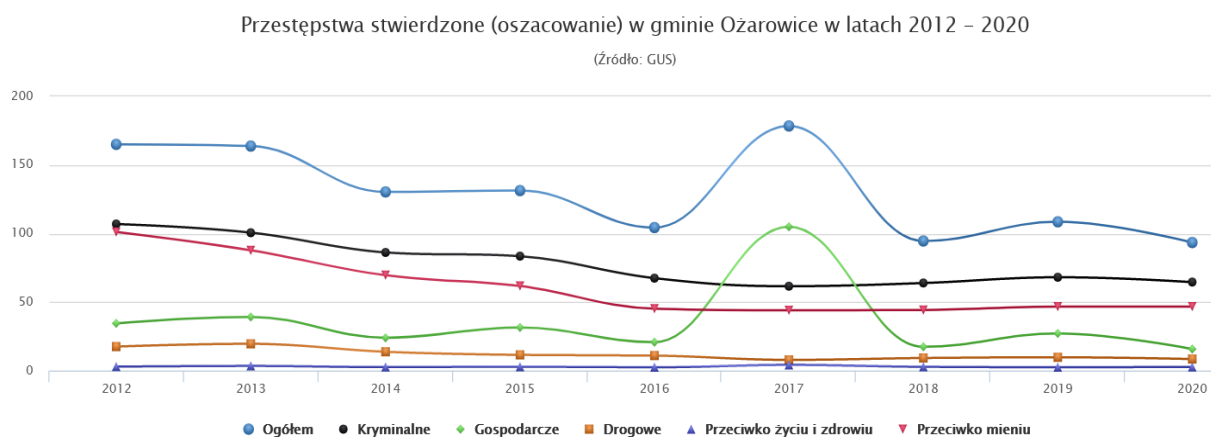
2.2.7 Przestępczość i bezpieczeństwo

Wśród stwierdzonych przestępstw na terenie gminy Ożarówice w 2020 roku w stosunku do 2019 roku, można wskazać:

- przestępstwa przeciwko mieniu (kradzieże), w roku 2020 odnotowano 13 kradzieży, gdzie w roku 2019 było ich 22;
- przestępstwa przeciwko mieniu (kradzieże z włamaniem), w roku 2020 odnotowano 12 kradzieży z włamaniem, gdzie w roku 2019 było ich 10;
- przestępstwa przeciwko mieniu (kradzież i kradzież z włamaniem do samochodu), w roku 2020 odnotowano 1 kradzież z włamaniem do samochodu, w roku 2019 było ich 4;
- przestępstwa przeciwko mieniu (rozbój), w roku 2020 odnotowano 1 rozbój, gdzie w roku 2019 nie było takiego przypadku;
- przestępstwa przeciwko mieniu (zniszczenie mienia), w roku 2020 odnotowano 2 przypadki zniszczenia mienia, gdzie w roku 2019 było ich 6;
- przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu (bójka i pobicie), w roku 2020 odnotowano 1 przypadek bójki i pobicia, gdzie w roku 2019 był również 1 taki przypadek.
- przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu (uszkodzenie ciała), w roku 2020 odnotowano 1 przypadek przestępstwa uszkodzenia ciała, gdzie w roku 2019 były 3 takie przypadki;
- przestępczość narkotykowa, w roku 2020 odnotowano 3 przypadki przestępczości narkotykowej, gdzie w roku 2019 były 2 takie przypadki.

W 2020 roku w stosunku do 2019 roku ilość przestępstw na terenie gminy Ożarówice maleje. Poniższa diagram przedstawia aktualne na 2020 r. trendy w tym zakresie:

Wykres 1 Przeszypstwa stwierdzone (oszacowane) w gminie Ożarowice w latach 2012-2020

Źródło: Polska w liczbach

Zaprezentowana tendencja przekłada się na realną zarejestrowaną ilość przestępstw na terenie gminy Ożarowice w latach 2018-2020. Odpowiednie dane prezentuje poniższa tabela:

Tabela 9 Przeszypstwa na terenie gminy Ożarowice

Sołectwo / Rok	2018-2020
Ożarowice	628
Niezdara	110
Ossy	108
Źąpkowice	348
Pyrzowice	1315
Zendek	272
Celiny	172
RAZEM	2953

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Komendanta Komisariatu Policji w Pyrzowicach

Najmniej przestępstw odnotowuje się w sołectwie Ossy, a najwięcej w sołectwie Pyrzowice oraz Ożarowice i Źąpkowice, na terenie których, zanotowano ponad 77,25% wszystkich zdarzeń i które, tym samym znacznie odbiegają od pozostałych sołectw.

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Ożarowicach oraz danych Komendanta Komisariatu Policji w Pyrzowicach uzyskanych podczas wywiadów eksperckich wynika, że na terenie gminy jest obecna przemoc domowa. Potwierdzają to „Niebieskie karty” zakładane rodzinom, w których ten problem istnieje. Sołectwa, w których przede wszystkim odnotowano powyższy problem w 2020 roku to: Źąpkowice, Zendek, Ossy.

Bezpieczeństwo mieszkańców zostało także przeanalizowane ze względu na dostępne dane dotyczące ilości wypadków samochodowych na terenie gminy.

Tabela 10 Ilość wypadków drogowych na terenie gminy Ożarówice w latach 2018-2020.

Sołectwo / Rok	2015-2021
Ożarówice	9
Niezdara	4
Ossy	0
Tąpkowice	8
Pyrzowice	20
Zendek	1
Celiny	7
RAZEM	49

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych SEWIK

Z uwagi na szereg zdarzeń drogowych mających miejsce na parkingach pominięto w analizie zdarzenia, w których nikt nie odniósł obrażeń. Powyższe dane wskazują, że największa ilość wypadków w odniesieniu do sołectw występuje w sołectwie Pyrzowice (21), a istotny poziom tego zjawiska występuje także w sołectwach: Ożarówice (9), Tąpkowice (7) oraz Celiny (7).

2.2.8 Poziom edukacji

W oparciu o dane dotyczące wyników egzaminów ósmoklasisty w roku szkolnym 2019/2020 przeprowadzonych w Szkole Podstawowej w Tąpkowicach, Szkole Podstawowej w Zendku, Szkole Podstawowej w Ożarówicach, a także w Niepublicznej Szkole Podstawowej w Pyrzowicach, dokonano analizy poziomu edukacji. Dane do analizy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11 Wyniki egzaminu ósmoklasistów w roku szkolnym 2019/2020 w Szkołach Podstawowych na terenie gminy Ożarówice

JĘZYK POLSKI					
PLACÓWKA	SZKOŁA	GMINA	POWIAT	WOJWEÓDZTWO	KRAJ
SP TĄPKOWICE	59,56 %	62,25 %	58,99 %	59,29 %	59,00 %
SP ZENDEK	66,50 %				
SP OŻAROWICE	60,43 %				
NSP PYRZOWICE	68,00 %				
MATEMATYKA					
PLACÓWKA	SZKOŁA	GMINA	POWIAT	WOJWEÓDZTWO	KRAJ
SP TĄPKOWICE	47,11 %	47,22%	47,55 %	45,67 %	46 %
SP ZENDEK	55,50 %				
SP OŻAROWICE	39,93 %				
NSP PYRZOWICE	57,25 %				

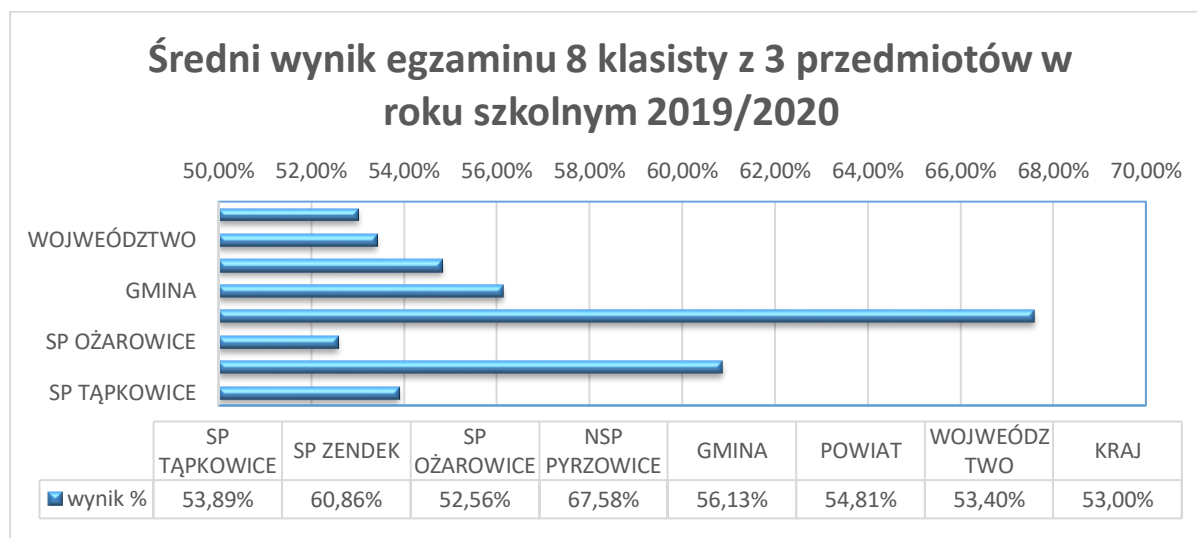
ANGIELSKI					
PLACÓWKA	SZKOŁA	GMINA	POWIAT	WOJWEÓDZTWO	KRAJ
SP TĄPKOWICE	55,00 %				
SP ZENDEK	60,58 %				
SP OŻAROWICE	57,33 %	58,91%	57,88 %	55,24 %	54,00 %
NSP PYRZOWICE	77,50 %				

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Ożarówice

Analiza danych dotyczących poziomu zdawalności egzaminu po klasie 8, w Szkołach Podstawowych na terenie gminy Ożarówice, pozwala na stwierdzenie, że w roku szkolnym 2019/2020 uczniowie Niepublicznej Szkoły Podstawowej w Pyrzowicach zdali egzamin z matematyki ze średnim wynikiem na poziomie 57,25%. Najgorzej wypadli uczniowie Szkoły Podstawowej w Ożarówicach, którzy uzyskali średni wynik na poziomie 39,93%. Egzamin z języka angielskiego najlepiej napisali uczniowie Niepublicznej Szkoły Podstawowej w Pyrzowicach na poziomie 77,50%, natomiast najgorzej wypadli uczniowie Szkoły Podstawowej w Tąpkowicach ze zdawalnością na poziomie 55,00%. Egzamin z języka polskiego uczniowie placówek z Zendka i Pyrzowic napisali z wynikiem w przedziale 65,50 – 68,00 %, a w Tąpkowicach i Ożarówicach na podobnym poziomie ok. 60%.

Uśrednione dane dla wszystkich przedmiotowych egzaminów razem, w podziale na poszczególne Szkoły Podstawowe prezentuje poniższy wykres:

Wykres 2 Średni wynik egzaminu ósmoklasistów z 3 przedmiotów w roku szkolnym 2019/2020 w Szkołach Podstawowych na terenie gminy Ożarówice

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Ożarówice

Dokonano kodyfikacji powyższych danych adekwatnie do określonych kierunków uczęszczania do szkół uczniów z sołectw, w których nie ma Szkół Podstawowych.

Na terenie gminy dożywianie dzieci w placówkach oświatowych odbywa się w formie jednego gorącego posiłku w okresie dni nauki w szkole. Zjawisko dożywiania zarejestrowane na koniec 2020r. występuje przede wszystkim w sołectwach Ożarowice i Zendek.

Ponadto przeanalizowana została edukacja dzieci i uczniów z kształceniem specjalnym w szkołach oraz przedszkolach i na koniec 2020r. zjawisko to występuje przede wszystkim w sołectwach: Zendek, Ożarowice, Pyrzowice.

Kolejnym analizowanym na koniec 2020r. czynnikiem, był fakt otrzymywania przez dzieci i uczniów, pomocy socjalnej w formie stypendium szkolnego/zasiłku szkolnego z uwagi na niskie dochody w rodzinie. Problem występuje przede wszystkim w sołectwie Ożarowice

2.2.9 Kapitał społeczny

W roku 2020 gmina Ożarowice ogłosiła otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego „Upowszechnianie kultury fizycznej wśród mieszkańców gminy Ożarowice w roku 2020”. Organizacje z terenu gminy Ożarowice, które otrzymały środki finansowe na realizację zadań to:

- Ludowy Klub Sportowy „Piaś” Ożarowice,
- Ludowy Klub Sportowy „Tęcza” Zendek,
- Uczniowski Klub Sportowy „Ożarowice”,
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Pyrzowice,
- Klub Sportowy „LOB” Ożarowice.

W ramach sektora NGO w gminie Ożarowice, zgodnie z poniższym zestawieniem na koniec roku 2020, zarejestrowane były następujące NGO:

Tabela 12 Zarejestrowane na terenie gminy Ożarowice podmioty sektora NGO

Lp.	Nazwa i adres organizacji	Charakterystyka działania
1.	Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Gminy Ożarowice, ul. Szkolna 10, 42-625 Ożarowice	Działalność na rzecz poprawy warunków życia społeczności gminy Ożarowice oraz jej rozwoju; wykonywanie zadań w zakresie pomocy społecznej, działalności charytatywnej, promocji i organizacji wolontariatu; szerzenie oświaty, organizacja kursów, szkoleń, aktywizacji ludności wiejskiej, wspieranie działań społeczno-zawodowych kobiet; działanie na rzecz integracji europejskiej
2.	Stowarzyszenie Braci Górniczej Gminy Ożarowice, ul. Kościuszki 1, 42-625 Ożarowice	Rozwijanie i upowszechnianie tradycji, historii, kultury i dorobku społeczności lokalnych; integracja środowiska górniczego w gminie Ożarowice; wspomaganie rozwoju społeczności

		lokalnych w gminie Ożarówce
3.	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Pyrzowice, ul. Wolności 46, 42-625 Pyrzowice	Działalność kulturalna na rzecz zachowania i rozwoju lokalnej tożsamości, tradycji, obyczajów; prowadzenie wiejskiej szkoły; współpraca z Ośrodkiem Pomocy Społecznej
4.	Lokalna Grupa Działania „Brynica To Nie Granica”, ul. Centralna 5, 42-625 Pyrzowice	Poprawa jakości życia na obszarach wiejskich ze szczególnym uwzględnieniem: zasobów historyczno-kulturowych, zastosowania nowych technologii oraz popularyzacji produktów lokalnych
5.	Stowarzyszenie „Strąków” na Rzecz Globalnego Rozwoju Osiedla Zendek-Strąków, Strąków 3, 42-625 Zendek	Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych
6.	Fundacja Międzynarodowego Towarzystwa Laryngektomowanych - Federacja Europejskich Laryngektomowanych, Przysieki 4, 42-625 Ożarówce	Pomoc osobom po usunięciu krtani w rehabilitacji i usuwanie barier w komunikowaniu się; pomoc psychologiczna pacjentom przed i po operacji; organizowanie spotkań integracyjnych
7.	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Lokalnego „Zendek”, ul. Główna 118, 42-625 Zendek	Działalność na rzecz poprawy jakości życia na terenie sołectwa Zendek; uczestniczenie w rozwoju miejscowości, aktywizacja jej mieszkańców oraz budowanie w nich poczucia przynależności do wspólnoty mającej własną historię, tradycję, obyczaje i tożsamość
8.	Stowarzyszenie Zwycię Ochrony Dziedzictwa Gminy Ożarówce „Solidarni Razem”, ul. Gen. A. Zawadzkiego 30a, 42-624 Niezdara	Ochrona dziedzictwa gminy Ożarówce.
9.	Stowarzyszenie na rzecz Dzieci i Młodzieży „Uskrzydłamy”, ul. Świerczewskiego 49, 42-624 Niezdara	Aktywizacja środowiska dzieci i młodzieży; organizacja zajęć muzycznych, teatralnych i językowych, realizacja inicjatyw lokalnych; pomoc przy organizacji imprez, projektów, wypoczynku
10.	Piekarskie Stowarzyszenie Przyrodników, ul. Świerczewskiego 41, 42-624 Niezdara	Działalność w zakresie ochrony przyrody.
11.	Ludowy Klub Sportowy „Piast” Ożarówce, ul. Sportowa, 42-625 Ożarówce	Krzewienie kultury fizycznej wśród dzieci, młodzieży i dorosłych oraz wychowanie dzieci i młodzieży przez kulturę fizyczną i sport.
12.	Klub Sportowy „Tęcza” Zendek, Jasionek 7A, 42-625 Zendek	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu; krzewienie kultury fizycznej wśród dzieci, młodzieży i dorosłych oraz wychowanie dzieci i młodzieży przez kulturę fizyczną i sport.
13.	Uczniowski Klub Sportowy „Ożarówce”, ul. Szkolna 10, 42-625 Ożarówce	Krzewienie kultury fizycznej wśród dzieci i młodzieży.
14.	Stowarzyszenie Lotniskowych Służb Ratowniczo-Gaśniczych, ul. Wolności 90, 42-625 Pyrzowice	Poprawa bezpieczeństwa pożarowego i poziomu ratownictwa lotniskowego w portach lotniczych; prowadzenie działalności zapewniającej jak najwyższy poziom bezpieczeństwa pasażerom w przypadku zagrożenia; pomoc pracownikom lotniskowych służb ratowniczo-gaśniczych, którzy utracili zdolność do wykonywania zawodu; podnoszenie kwalifikacji i etyki zawodowej pracowników lotniskowych tych służb.
15.	Ochotnicza Straż Pożarna Ożarówce, ul. Dworcowa 15, 42-625 Ożarówce	– organizowanie zespołów do prowadzenia kontroli stanu ochrony przeciwpożarowej,

16.	Ochotnicza Straż Pożarna Celiny, ul. Męczenników 24a, 42-625 Celiny	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawianie organom władzy samorządowej i administracji rządowej wniosków w sprawach ochrony przeciwpożarowej, – prowadzenie podstawowych szkoleń pożarniczych OSP i współdziałanie z Państwową Strażą Pożarną w organizowaniu szkoleń funkcyjnych OSP, – organizowanie młodzieżowych i kobiecych drużyn pożarniczych, – organizowanie zespołów świetlicowych, bibliotek, orkiestr, chórów, sekcji sportowych i innych form pracy społeczno-wychowawczej i kulturalno-oświatowej, – organizowanie zawodów i imprez propagujących kulturę fizyczną, – prowadzenie innych form działalności mających na celu wykonanie zadań wynikających z ustawy o ochronie przeciwpożarowej
17.	Ochotnicza Straż Pożarna Niezdara, Pl. Floriana 10, 42-624 Niezdara	
18.	Ochotnicza Straż Pożarna Ossy, ul. Strażacka 2, 42-624 Ossy	
19.	Ochotnicza Straż Pożarna Pyrzowice, ul. Wolności 74, 42-625 Pyrzowice	
20.	Ochotnicza Straż Pożarna Tąpkowice, ul. Zwycięstwa 17, 42-624 Tąpkowice	
21.	Ochotnicza Straż Pożarna Zendek, ul. Główna 118, 42-625 Zendek	
22.	Desantowa Jednostka Ratowniczo- Gaśnicza, Przysieki 4, 42-625 Ożarówice	
23.	Klub Sportowy „LOB” Ożarówice ul. Sportowa 1, 42-625 Ożarówice	Krzewienie kultury fizycznej wśród dzieci, młodzieży i dorosłych oraz wychowanie dzieci i młodzieży przez kulturę fizyczną i sport.
24.	Śląskie Stowarzyszenie Rehabilitacji „KU ZDROWIU” ul. Główna 165, 42-625 Zendek	Działalność fizjoterapeutyczna prowadzona dla mieszkańców gminy Ożarówice i gmin okolicznych.
25.	Fundacja Tadorna – Ossy	Ochrona dzikich zwierząt
26.	Fundacja Równych Szans „Abc English For All” – Zendek	Edukacja
27.	Stowarzyszenie Zielona Gmina – Tąpkowice	Ekologia i ochrona środowiska
28.	Stowarzyszenie „Pomocni” Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością i Ich Rodzin – Ożarówice	Usługi socjalne, pomoc społeczna Dzieci z niepełnosprawnością, dorośli z niepełnosprawnością, rodziny osób chorych, niepełnosprawnych
29.	Uczniowski Klub Sportowy Mała Akademia Judo - Ożarówice	Sport, turystyka, rekreacja, hobby Dzieci, młodzież
30.	Międzynarodowe Centrum Proetyki Mowy - Ożarówice	Ochrona Zdrowia
31.	Stowarzyszenie Właścicieli Nieruchomości Nadmorskich Karwieńskie Błota, Dębki - Pyrzowice	Sprawy zawodowe, pracownicze, branżowe

Źródło: dane Urzędu Gminy Ożarówice oraz www.bazy.ngo.pl

Podsumowując zestawienie, najlepsza sytuacja pod względem aktywności NGO miała miejsce w sołectwie Ożarówice, gdzie swoją siedzibę posiada 11 organizacji (35,48%), natomiast najmniej w Celinach – 1 organizacja (3,23%).

2.2.10 Uczestnictwo w życiu publicznym

O poziomie uczestnictwa mieszkańców gminy w życiu publicznym świadczy frekwencja w wyborach samorządowych. Poniższa tabela prezentuje dane dotyczące wyborów samorządowych w 2014 r.

Tabela 13 Frekwencja wyborów samorządowych w 2018r.

Lp.	Sołectwo	Liczba			Frekwencja
		Wyborców	Oddanych głosów	W tym nieważnych	
1.	Celiny	189	112	2	60,32%
2.	Niezdara	439	275	8	64,46%
3.	Ossy	408	215	1	53,94%
4.	Ożarowice	1366	816	43	63,88%
5.	Pyrzowice	459	266	8	60,69%
6.	Tąpkowice	849	524	15	63,49%
7.	Zendeck	957	549	14	59,83%
RAZEM	Gmina Ożarowice	4667	2757	91	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Ożarowice

Z powyższych danych wynika, że średnia frekwencja w wyborach samorządowych w 2018r. w gminie Ożarowice wyniosła 60,94%. Sołectwem, z najniższą frekwencją okazały się Ossy z poziomem frekwencji 53,94%. Z kolei największa frekwencja była w Niezdarze, Ożarowicach, Tąpkowicach i wyniosła ponad 63%.

Poziom aktywności mieszkańców gminy pokazują także zgłoszone wnioski i interpelacje radnych gminy Ożarowice.

Tabela 14 Aktywność mieszkańców - wnioski i interpelacje radnych Gminy Ożarowice w latach 2018-2020

Lp.	Sołectwo	2018	2019	2020	RAZEM
1.	Celiny	5	4	0	9
2.	Niezdara	5	1	0	6
3.	Ossy	0	7	0	7
4.	Ożarowice	20	3	3	26
5.	Pyrzowice	2	3	0	5
6.	Tąpkowice	2	6	2	10
7.	Zendeck	11	4	3	18
RAZEM		45	28	8	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Ożarowice

Na przełomie ostatnich trzech lat najwięcej wniosków i interpelacji złożyli radni gminy Ożarowice. Ogólna liczba wniosków i interpelacji radnych w stosunku do 2018 roku zmniejszyła się prawie sześciokrotnie.

2.2.11 Uczestnictwo w życiu kulturalnym

Na terenie gminy Ożarowice działa Biblioteka i Ośrodek Kultury Gminy Ożarowice w Tąpkowicach posiadająca filie w Ożarowicach oraz w Zendecku. Działalność biblioteki nie ogranicza się jedynie do propagowania czytelnictwa, z jej inicjatywy na terenie gminy mają

miejsce wydarzenia kulturalne kierowane do mieszkańców.

Tabela 15 Wykaz bibliotek na terenie gminy Ożarówice

Lp.	Nazwa	Adres
1.	Biblioteka i Ośrodek Kultury Gminy Ożarówice w Tąpkowicach	ul. Zwycięstwa 17, Tąpkowice
2.	Filia biblioteczna nr 1 w Ożarówicach	ul. Sportowa 1, Ożarówice
3.	Filia biblioteczna nr 2 w Zendku	ul. Główna 126, Zendek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Biblioteki i Ośrodka Kultury Gminy Ożarówice w Tąpkowicach

Wydarzenia kulturalne dla mieszkańców organizowane są w głównej mierze przez Bibliotekę i Ośrodek Kultury Gminy Ożarówice w Tąpkowicach, co prezentuje poniższa tabela.

Tabela 16 Wykaz wydarzeń kulturalnych organizowanych przez Bibliotekę i Ośrodek Kultury Gminy Ożarówice w Tąpkowicach w latach 2014-2016

Ilość	Rok		
	2018	2019	2020
Ilość imprez (ogółem)	82	89	80
Ilość uczestników zajęć	7243	6774	2681

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Biblioteki i Ośrodka Kultury Gminy Ożarówice w Tąpkowicach

Na przestrzeni ostatnich trzech lat ilość imprez na terenie gminy Ożarówice utrzymuje się na podobnym poziomie. W 2020 roku można zaobserwować gwałtowny spadek ilości uczestników zajęć spowodowany pandemią.

Tabela 17 Imprezy kulturalne na terenie gminy Ożarówice organizowane przez Bibliotekę i Ośrodek Kultury Gminy Ożarówice w Tąpkowicach w latach 2018-2020

Wydarzenie	Rok	Sołectwo					RAZEM
		Tąpkowice	Ożarówice	Zendek	Pyrzowice	Niezdara	
Koncerty	2018	7	0	0	0	0	7
	2019	7	0	0	0	0	7
	2020	3	0	0	0	0	3
Zawody sportowe	2018	0	1	0	0	0	1
	2019	0	1	0	0	0	1
	2020	0	0	0	0	0	0
Turniej szachowy	2018	6	0	0	0	0	6
	2019	6	0	0	0	0	6
	2020	0	0	0	0	0	0
Wycieczki	2018	20	0	0	0	0	20
	2019	16	0	0	0	0	16
	2020	12	0	0	0	0	12
Wystawy	2018	5	0	0	0	0	5
	2019	6	0	0	0	0	6
	2020	0	0	0	0	0	0
Festiwale	2018	4	0	0	0	0	4
	2019	3	0	0	0	0	3

	2020	0	0	0	0	0	0
Warsztaty	2018	5	0	1	0	0	6
	2019	11	1	0	0	0	12
	2020	5	0	0	0	0	5
Imprezy kulturalne	2018	24	0	0	0	0	24
	2019	21	0	3	2	0	26
	2020	10	0	0	0	0	10
Wykłady	2018	16	8	0	0	0	24
	2019	10	10	0	0	0	20
	2020	20	5	0	0	0	25
Zajęcia dla dzieci (stałe)	2018	5	1	0	1	0	7
	2019	5	1	0	1	0	7
	2020	5	1	0	1	0	7
Zajęcia dla seniorów	2018	36	0	0	0	0	36
	2019	20	5	0	0	0	25
	2020	5	0	0	0	0	5
Zajęcia dodatkowe (stałe)	2018	4	0	0	0	0	4
	2019	4	0	0	0	0	4
	2020	4	0	0	0	0	4
Imprezy plenerowe (interdyscyplinarne)	2018	2	4	1	0	1	6
	2019	3	2	1	2	1	6
	2020	0	0	0	0	0	0
Imprezy rekreacyjne	2018	10	3	0	0	1	14
	2019	10	1	0	0	1	12
	2020	0	0	0	0	0	0
RAZEM		330	44	6	7	4	386

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Biblioteki i Ośrodka Kultury Gminy Ożarówce w Tąpkowicach

Analizując powyższą tabelę należy stwierdzić, że na przestrzeni ostatnich trzech lat najwięcej imprez odbyło się w Tąpkowicach – 330, a najmniej w Niezdarze – 4. Imprezy kulturalne nie odbywały się w Celinach i Ossach.

Podsumowanie analizy danych dotyczących zjawisk kryzysowych w sferze społecznej, zdiagnozowanych na terenie gminy Ożarówce, zaprezentowano w tabeli na kolejnej stronie.

Tabela 18 Podsumowanie - zjawiska kryzysowe w sferze społecznej w poszczególnych sołectwach gminy Ożarówice

SOŁECTWO/ CZYNNIK SPOŁECZNY	CZYNNIKI SPOŁECZNE											
	UBÓSTWO	BEZRADNOŚĆ	NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	ALKOHOLIZM	BEZROBOCIE	ZADŁUŻENIE	PRZESTĘPCZOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO	POZIOM EDUKACJI	KAPITAŁ SPOŁECZNY	UCZESTNICTWO W ŻYCIU PUBLICZNYM	UCZESTNICTWO W ŻYCIU KULTURALNYM	UZASADNIENIE
Ożarówice												Występująca koncentracja, ponadprzeciętne poziomy negatywnych zjawisk kryzysowych dotyczące: ubóstwa, bezradności, niepełnosprawności, alkoholizmu, bezrobocia, zadłużenia, bezpieczeństwa mieszkańców (przestępstwa, Niebieskie Karty, wypadki), edukacji (egzamin po VIII klasie, dożywianie, kształcenie specjalne, zasiłek szkolny).
Zendek												Występująca koncentracja, ponadprzeciętne poziomy negatywnych zjawisk kryzysowych dotyczące: alkoholizmu, bezrobocia, zadłużenia, bezpieczeństwa mieszkańców (Niebieskie Karty), edukacji (dożywianie, kształcenie specjalne), uczestnictwa w życiu publicznym (frekwencja w wyborach).
Pyrzowice												Występująca koncentracja, ponadprzeciętne poziomy negatywnych zjawisk kryzysowych dotyczące: niepełnosprawności, alkoholizmu, zadłużenia, bezpieczeństwa mieszkańców (przestępstwa, wypadki), edukacji (kształcenie specjalne), uczestnictwa w życiu publicznym (składane wnioski, frekwencja w

												wyborach), uczestnictwa w życiu kulturalnym - infrastruktura kultury oraz poziom wydarzeń kulturalnych (ze względu na Covid-19 za lata 2018/20).
Ossy												Występująca koncentracja, ponadprzeciętne poziomy negatywnych zjawisk kryzysowych dotyczące: alkoholizmu, zadłużenia, bezpieczeństwa mieszkańców (Niebieskie Karty), edukacji (egzamin po VIII klasie), kapitału społecznego (występowanie NGO, realizacja zadań publicznych), uczestnictwa w życiu publicznym (składane wnioski, frekwencja w wyborach), uczestnictwa w życiu kulturalnym - infrastruktura kultury oraz poziom wydarzeń kulturalnych (ze względu na Covid-19 za lata 2018/20).
Celiny												Występująca koncentracja, ponadprzeciętne poziomy negatywnych zjawisk kryzysowych dotyczące: edukacji (egzamin po VIII klasie, dożywianie), kapitału społecznego (występowanie NGO, realizacja zadań publicznych), uczestnictwa w życiu publicznym (składane wnioski, frekwencja w wyborach), uczestnictwa w życiu kulturalnym - infrastruktura kultury oraz poziom wydarzeń kulturalnych (ze względu na Covid-19 za lata 2018/20).
Niezdara												Występująca koncentracja, ponadprzeciętne poziomy negatywnych zjawisk kryzysowych dotyczące: edukacji (egzamin po VIII klasie,

												dożywianie), kapitału społecznego (występowanie NGO, realizacja zadań publicznych), uczestnictwa w życiu publicznym (składane wnioski), uczestnictwa w życiu kulturalnym - infrastruktura kultury oraz poziom wydarzeń kulturalnych (ze względu na Covid-19 za lata 2018/20).
Tąpkowice												Występująca koncentracja, ponadprzeciętne poziomy negatywnych zjawisk kryzysowych dotyczące: bezradności, niepełnosprawności, alkoholizmu, bezrobocia, zadłużenia, bezpieczeństwa mieszkańców (Niebieskie Karty, wypadki), edukacji (egzamin po VIII klasie), kapitału społecznego (występowanie NGO, realizacja zadań publicznych).

Źródło: opracowanie własne

2.3 Zjawiska kryzysowe w sferze gospodarczej

Na obszarze gminy Ożarówice działalność prowadzi wielu przedsiębiorców zróżnicowanych pod względem wykonywanej działalności. Stosowane dane zamieszczone są w poniższych tabelach:

Tabela 19 Przedsiębiorcy działający na terenie gminy Ożarówice pod względem rodzaju wykonywanej działalności – 20 najpopularniejszych wg CEDIG w roku 2021 r.

Lp.	Kod PKD	Nazwa	Liczba przedsiębiorców
1.	49.41.Z	Transport drogowy towarów	185
2.	52.21.Z	Działalność usługowa wspomagająca transport lądowy	172
3.	47.91.Z	Sprzedaż detaliczna prowadzona przez domy sprzedaży wysyłkowej lub Internet	117
4.	47.99.Z	Pozostała sprzedaż detaliczna prowadzona poza siecią sklepową, straganami i targowiskami	114
5.	45.11.Z	Sprzedaż hurtowa i detaliczna samochodów osobowych i furgonetek	107
6.	43.99.Z	Pozostałe specjalistyczne roboty budowlane, gdzie indziej niesklasyfikowane	100
7.	45.20.Z	Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli	84
8.	45.19.Z	Sprzedaż hurtowa i detaliczna pozostałych pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli	81
9.	47.19.Z	Pozostała sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach	77
10.	43.39.Z	Wykonywanie pozostałych robót budowlanych wykończeniowych	73
11.	43.32.Z	Zakładanie stolarki budowlanej	63
12.	45.32.Z	Sprzedaż detaliczna części i akcesoriów do pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli	63
13.	43.21.Z	Wykonywanie instalacji elektrycznych	60
14.	43.22.Z	Wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych	60
15.	43.33.Z	Posadzkarstwo; tapetowanie i oblicowywanie ścian	60
16.	77.11.Z	Wynajem i dzierżawa samochodów osobowych i furgonetek	60
17.	46.73.Z	Sprzedaż hurtowa drewna, materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego	59
18.	47.11.Z	Sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych	59
19.	41.20.Z	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieskalnych	57
20.	43.12.Z	Przygotowanie terenu pod budowę	57

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędy Gminy Ożarówice

Tabela 20 Podmioty gospodarcze wg. sekcji i działów PKD 2007 na terenie gminy Ożarówice w 2021 r.

Podmioty wg sekcji i działów PKD 2007	Nazwa sekcji	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem		8	9	7	7	8	8
Sekcja A	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0	0	1	1	1	1
Sekcja C	przetwórstwo przemysłowe	44	43	45	46	50	53
Sekcja E	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1	0	0	0	0	0
Sekcja F	budownictwo	3	5	5	5	5	5
Sekcja G	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	66	61	65	60	65	70
Sekcja H	transport i gospodarka magazynowa	190	194	191	185	178	180
Sekcja I	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	141	143	147	152	151	155
Sekcja J	informacja i komunikacja	16	16	15	16	16	18
Sekcja K	działalność finansowa i ubezpieczeniowa	13	12	12	12	13	15
Sekcja L	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	11	16	10	10	9	9
Sekcja M	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	8	9	14	14	14	11
Sekcja N	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	37	38	40	44	46	48
Sekcja O	administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	17	17	18	19	19	20
Sekcja P	edukacja	9	9	9	9	9	9
Sekcja Q	opieka zdrowotna i pomoc społeczna	13	14	13	14	15	16
Sekcja R	działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	24	23	26	31	33	34
Sekcje S, T i U	pozostała działalność usługowa, gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby, organizacje i zespoły eksterytorialne	7	7	10	10	11	11

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://swaid.stat.gov.pl>

Tabela 21 Podmioty gospodarcze na terenie gminy Ożarówice wg. bazy klas wielkości w roku 2021 r.

Podmioty wg. klas wielkości	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem	659	671	678	695	714	742
0 - 9	630	642	650	667	685	711
10 - 49	24	24	24	24	24	26
50 - 249	4	4	4	4	5	5
0 - 249	658	670	678	695	714	742

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://swaid.stat.gov.pl>

Ważnym kryterium mierzenia aktywności gospodarczej jest ilość zarejestrowanych podmiotów na terenie gminy Ożarówice wg. CEIDG.

Tabela 22 Aktywne podmioty gospodarcze na terenie gminy Ożarówice w 2021 r. wg CEDIG

Sołectwo	Mieszkańcy	Firmy	% liczba podmiotów gospodarczych przypadająca na mieszkańców sołectwa	% liczba podmiotów gospodarczych przypadająca na całkowitą liczbę mieszkańców
Ożarówice	1687	69	4,09%	0,46%
Pyrzowice	560	82	14,64%	0,55%
Zendek	1183	61	5,16%	0,41%
Celiny	225	12	5,33%	0,08%
Ossy	492	33	6,71%	0,22%
Niezdara	545	22	4,04%	0,15%
Tąpkowice	1030	71	6,89%	0,48%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Ożarówice

Najmniejszą aktywnością, jeżeli chodzi o prowadzenie działalności gospodarczej, charakteryzuje się obszar Niezdary, gdzie na jednego mieszkańca tej miejscowości przypada 4,04% podmiotu gospodarczego oraz obszar Ożarowic, gdzie na jednego mieszkańca tej miejscowości przypada 4,09% takiego podmiotu. Najlepiej sytuacja wygląda w Pyrzowicach, gdzie na jednego mieszkańca przypada 14,64% podmiotu gospodarczego i w Tąpkowicach, gdzie na jednego mieszkańca przypada 6,89% takiego podmiotu. W odniesieniu do danych wg. CEIDG, sołectwa Ossy, Celiny, Niezdara, znajdują się poniżej średniej ilości podmiotów gospodarczych dla gminy.

Podsumowanie analizy danych dotyczących zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej, zdiagnozowanych na terenie gminy Ożarówice, zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 23 Podsumowanie - zjawiska kryzysowe w sferze gospodarczej w poszczególnych sołectwach gminy Ożarówice

SOŁECTWO	ZJAWISKA KRYZYSOWE W SFERZE GOSPODARCZEJ		
	WYSTĘPOWANIE ZJAWISKA KRYZYSOWEGO		UZASADNIENIE
	TAK	NIE	
Ożarówice			Ilość podmiotów gospodarczych o wartości powyżej średniej dla całej gminy.
Zendek			
Pyrzowice			
Ossy			Koncentracja ponadprzeciętnego poziomu zjawisk kryzysowych dotycząca: sfery gospodarczej (ilości podmiotów gospodarczych wg. CEDIG).
Celiny			
Niezdara			
Tąpkowice			Ilość podmiotów gospodarczych o wartości powyżej średniej dla całej gminy.

Źródło: opracowanie własne

2.4 Zjawiska kryzysowe w sferze środowiskowej

Problematyka negatywnych zjawisk występujących w środowisku naturalnym jako elementów wpływających na zdiagnozowanie obszarów kryzysowych występujących w gminie Ożarowice sprowadza się do trzech głównych obszarów:

- hałasu,
- jakości powietrza atmosferycznego,
- jakości zasobu wód.

Analiza powyższych obszarów prowadzi do konkluzji, że czynnikiem różnicującym, decydującym o możliwości wskazania obszaru, na którym sytuacja kryzysowa występuje w większym nasileniu jest hałas, występujący głównie w Ożarowicach, Pyrzowicach i Celinach.

Sytuacja w zakresie jakości powietrza i zasobów wodnych w poszczególnych miejscowościach gminy jest podobna.

Dla jakości powietrza jest ona wypadkową podobnego na obszarach wiejskich problemu niskiej emisji, który w ostatnich latach sukcesywnie eliminowany jest poprzez otrzymane przez gminę Ożarowice wsparcie: w ramach programów unijnych dotyczących termomodernizacji obiektów publicznych oraz montażu odnawialnych źródeł energii – głównie paneli fotowoltaicznych i pomp ciepła; programów krajowych, zwłaszcza programów Mój prąd i Czyste powietrze, wdrażanych przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej we współpracy z urzędami gmin i miast; a także finansowe środki samych mieszkańców i przedsiębiorców.

Z kolei problem czystości wód powierzchniowych i podziemnych na obszarze gminy powiązany jest ściśle z inwestycjami w gospodarkę wodno-ściekową, które poczyniła gmina Ożarowice z otrzymanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego środków.

Elementem wyróżniającym, jak wspomniano wyżej, jest więc hałas. Największe jego nasilenie koncentruje się na terenie bezpośrednio przyległym do Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice oraz wzdłuż ciągów komunikacyjnych - autostrady A1, węzła autostrady A1 i drogi ekspresowej S1, ciągu drogi S1 oraz ciągu drogi krajowej DK 78. Tereny te położone są w miejscowościach Ożarowice, Pyrzowice (czyli miejscowościach położonych najbliżej MPL, A1, S1 i węzła A1/S1) oraz Celiny (miejscowości w bezpośrednim sąsiedztwie A1, węzła A1/S1 i w ciągu DK 78).

Jak czytamy w projekcie Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarowice z 2016 roku,

„...Na terenie Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice hałas generują samoloty i śmigłowce. Droga rozprzestrzeniania się fali dźwiękowej uniemożliwia zastosowanie skutecznych zabezpieczeń przed hałasem, stąd też emisja hałasu obejmuje stosunkowo duże powierzchnie. Głównymi źródłami hałasu związanymi z funkcjonowaniem lotniska są starty i lądowania samolotów oraz operacje naziemne jak grzanie czy próby silników. Utworzone korytarze powietrzne dla krajowego i międzynarodowego lotniczego ruchu pasażerskiego wpływają na klimat akustyczny gminy”. Emisja hałasu jest integralnie związana ze specyfiką świadczonych usług przez linie lotnicze i nie można jej wyeliminować, choć można zmniejszyć jej szkodliwe oddziaływanie na otoczenie. W związku z działalnością Międzynarodowego Portu Lotniczego „Katowice” w Pyrzowicach na terenach sąsiadujących i podlegających ochronie akustycznej zostały stwierdzone przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu. Z uwagi na brak możliwości zastosowania rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych ograniczających ponadnormatywne oddziaływanie hałasu wokół lotniska, nie mogą być dotrzymane standardy ochrony środowiska w tym zakresie. W związku z powyższym w 2014 r. Uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr IV/53/12/2014 utworzono Obszar Ograniczonego Użytkowania dla Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice w Pyrzowicach, dla którego warunki, ograniczenia i zasady użytkowania zawarto w tejże uchwale”. Potwierdzeniem powyższego były wyniki badań hałasu emitowanego przez MPL w 2011 roku, opublikowane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, które dostarczyły informacji o przekroczeniu norm hałasu w nocy w granicach 1,2-2,3 db.

Opisane powyżej dane wyjściowe, ich analiza i jej wyniki są aktualne, a nawet uległy nasileniu w związku z dynamiką wzrostu ilości lotów pasażerskich i towarowych w ostatnich latach – w 2015 roku z lotniska w Pyrzowicach skorzystało 3.069.279 pasażerów i przewieziono 16.119 t ładunków, a w 2019 roku 4.843.889 osób i 14.925 t ładunków. Trendu tego nie zmienił czasowy spadek ilości pasażerów spowodowany pandemią Covid-19 (ich spadek o 91.4% w 2021 roku w stosunku do 2020 roku), tym bardziej, że w tym czasie o 37,4 % wzrosła ilość frachtu lotniczego.

Podobnie, mimo braku nowych badań nasilenia ruchu i emisji hałasu, w związku ze wzrostem, chwilowo zakłóconym pandemią ruchu samochodowego, na który składa się oprócz czynników powszechnych tj. wzrostu ilości samochodów i ilości towarów przewożonych transportem drogowym, oraz rozbudowa sieci drogowej w obrębie gminy

Ożarówice, dobudowany drugi pas drogi ekspresowej S1 i przedłużenie przejezdności autostrady A1 w kierunku północnym - wyniki prowadzonych w 2013 roku badań poziomu hałasu komunikacyjnego przez GDDKiA są także aktualne. W ramach opracowania „Analiza porealizacyjna dla zadania: Budowa autostrady A-1 odcinek Pyrzowice (bez węzła) – Piekary Śląskie km PB 475+327,65-490+247, km obecny odc.1d +583-14+029 oraz odc. 1c 0+000 – 0+900” oraz „Analiza porealizacyjna drogi ekspresowej S-1 odcinek I węzeł Pyrzowice – węzeł Lotnisko km 0+300-2+185” stwierdzono przypadki wystąpienia przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu zarówno w porze dnia i jak i nocy, w wyniku znacznego natężenia ruchu samochodowego.

W związku z przeprowadzoną analizą, zidentyfikowano zjawiska kryzysowe na następujących obszarach gminy Ożarówice: sołectwo Ożarówice, sołectwo Pyrzowice i sołectwo Celiny.

Podsumowanie analizy danych dotyczących zjawisk kryzysowych w sferze środowiskowej, zdiagnozowanych na terenie gminy Ożarówice, zaprezentowano w tabeli na kolejnej stronie.

Tabela 24 Podsumowanie - zjawiska kryzysowe w sferze środowiskowej w poszczególnych sołectwach gminy Ożarówice

SOŁECTWO	ZJAWISKA KRYZYSOWE W SFERZE ŚRODOWISKOWEJ		UZASADNIENIE
	WYSTĘPOWANIE ZJAWISKA KRYZYSOWEGO		
	TAK	NIE	
Ożarówice			Występowanie negatywnych zjawisk sfery środowiskowej (zgodnie z pkt. 2.4)
Zendek			Brak zdiagnozowanych problemów środowiskowych.
Pyrzowice			Występowanie negatywnych zjawisk sfery środowiskowej (zgodnie z pkt. 2.4)
Ossy			Brak zdiagnozowanych problemów środowiskowych.
Celiny			Występowanie negatywnych zjawisk sfery środowiskowej (zgodnie z pkt. 2.4)
Niezdara			Brak zdiagnozowanych problemów środowiskowych.
Tąpkowice			

Źródło: opracowanie własne

2.5 Zjawiska kryzysowe w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

2.5.1 Infrastruktura techniczna i społeczna, przestrzeń publiczna

Gminna infrastruktura społeczna została przedstawiona w tabeli poniżej. Wymieniono w niej budynki użyteczności publicznej oraz tereny, spełniające funkcje terenów użyteczności publicznej.

Tabela 25 Gminna infrastruktura społeczna

Lp.	Nazwa obiektu rekreacyjnego	Adres obiektu
1	Tereny rekreacyjno – sportowe w Ossach	Ossy, ul. Strażacka
2	Tereny rekreacyjno – sportowe w Zendku	Zendek, ul. Jasionek
3	Teren rekreacyjny Zendek - Strąków	Zendek, ul. Strąków
4	Sala gimnastyczna wraz z kompleksem boisk zewnętrznych przy Szkole Podstawowej w Zendku	Zendek, ul. Główna
5	Kompleks sportowy w Ożarowicach wyposażony m. innymi pełnowymiarowe boisko piłkarskie trawiaste, boisko piłkarskie ze sztuczną nawierzchnią, boisko wielofunkcyjne ze sztuczną nawierzchnią, kort tenisowy, skate park, siłownia zewnętrzna, budynki socjalne, zadaszone trybuny	Ożarowice, ul. Sportowa
6	Hala sportowo-widowiskowo-dydaktyczna z boiskami zewnętrznymi oraz salą do gry w tenisa stołowego przy Szkole Podstawowej w Ożarowicach	Ożarowice, ul. Szkolna
7	Centrum Aktywności Rodzinnej w Tąpkowicach	Tąpkowice, ul. Kopernika
8	Teren rekreacyjny w Celinach	Celiny, ul. Męczenników
9	Teren rekreacyjny w Pyrzowicach	Pyrzowice, ul. Wolności
10	Teren rekreacyjny w Niezdarze	Niezdara, Pl. Floriana
11	Plac zabaw w Ożarowicach	Ożarowice, ul. Stawowa
12	Biblioteka i Ośrodek Kultury Gminy Ożarowice w Tąpkowicach	Tąpkowice, ul. Zwycięstwa 17
13	Filia biblioteczna nr 1 w Ożarowicach	Ożarowice, ul. Sportowa 1
14	Filia biblioteczna nr 2 w Zendku	Zendek, ul. Główna 126
15	Ośrodek Pomocy Społecznej w Ożarowicach	Ożarowice, ul. Dworcowa 15
16	Centrum Usług Wspólnych Ożarowice	Tąpkowice ul. Kopernika 2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Ożarowice

Stan techniczny istniejących budynków użyteczności publicznej będących w zasobach gminy Ożarowice jest zadowalający. Jednakże na terenie gminy istnieje zapotrzebowanie na infrastrukturę, w której prowadzona byłaby aktywizacja społeczna czy zawodowa, gdzie wspierana byłaby spójność społeczna i działania zapewniające włączenie społeczne. W związku ze zmianą struktury demograficznej i starzenia się społeczeństwa, a także wykluczenia osób z terenów wiejskich, czy zmian na rynku pracy oraz stanu zdrowia mieszkańców, konieczne są działania zapewniające włączenie społeczne. Ponadto ze względu

na narastające zjawisko zwiększającego się udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ilości mieszkańców, niską mobilnością osób zamieszkujących tereny wiejskie, w tym osób starszych i niepełnosprawnych, ograniczone środki budżetu gminy oraz niewykorzystany potencjał organizacji pozarządowych, - braki w infrastrukturze, w której prowadzona byłaby aktywizacja społeczna czy zawodowa oraz wspierana byłaby spójność społeczna i działania zapewniające włączenie społeczne, są zauważalne i realnie ograniczają możliwość niwelacji dysfunkcji społecznych. Ponadto w związku z widoczną stagnacją związaną z brakiem przyrostu ilości mieszkańców gminy, w kontekście wspomnianego już starzenia się społeczeństwa i niebezpieczeństwa wyludnienia, ważnym jest wzmacnianie funkcji osadniczych gminy i kreowanie nowoczesnych centrów miejscowości na analizowanym obszarze.

Jeżeli chodzi o sieci gazowe na terenie gminy Ożarówice – to ich budowa została zakończona w 1998 r. Obecnie gmina jest w całości zgazyfikowana i mogą z niej korzystać wszyscy mieszkańcy (wszystkie sołectwa). Sieć gazowa ma długość 98 km. Dostarczanie gazu przewodowego do odbiorców, następuje siecią gazową średniego ciśnienia, ułożoną w układzie pierścieniowym wzdłuż ulic i dróg komunikacyjnych z podłączeniami poprzez reduktory zamieszczone na elewacjach budynków. Szczegółowe dane GUS w zakresie sieci gazowej przedstawia poniższa tabela:

Tabela 26 Sieć gazowa w gminie Ożarówice w latach 2015-2020

Sieć gazowa	2015	2016	2017	2018	2019	2020
długość czynnej sieci ogółem w m	100519	107394	108121	108812	109776	111834
długość czynnej sieci przesyłowej w m	23405	23405	24041	24041	24041	24053
długość czynnej sieci rozdzielczej w m	77114	83989	84080	84771	85735	87781
długość czynnej sieci ogółem w km na 100 km ²	219,1	234,1	235,7	237,2	239,3	243,8
czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych) w szt.	855	883	1385	1409	1441	1480
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych w szt.	829	856	1357	1380	1410	1445
odbiorcy gazu w gosp.	917	929	953	990	1030	1056
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem w gosp.	375	388	413	447	490	530
zużycie gazu w MWh	7717,8	7865,4	8692,9	17730,3	11827,4	10875,5
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w MWh	5146,6	5849,2	6627,0	6812,8	9652,5	8555,2
ludność korzystająca z sieci gazowej w os.	3017	3038	3088	3198	3286	3348

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://swaid.stat.gov.pl>

W latach 2012 – 2014 czynna sieć kanalizacyjna na terenie gminy Ożarówice, wybudowana z kamionki oraz PCV miała długość jedynie 4,9 km i przyłączonych do niej było 10 budynków. W ramach realizacji zadania pn. „Budowa kanalizacji wraz z przepompowniami dla Gminy Ożarówice”, współfinansowanego ze środków RPO WSL na lata 2007 – 2013, wybudowano we wszystkich siedmiu sołectwach gminy Ożarówice, w sumie 44.518,79 m kanalizacji grawitacyjnej, 20.258,18 m sieci kanalizacji tłocznej oraz 7.244,34 m przyłączy do granicy posesji, pozwalających na przyłączenie poszczególnych gospodarstw domowych do systemu kanalizacyjnego. Łącznie wykonano 1.267 sztuk takich podejść. Powstało również 31 lokalnych, podziemnych przepompowni ścieków umożliwiających przetłoczenie grawitacyjne spływających ścieków z najniżej położonych obszarów do miejsc położonych wyżej, skąd możliwy jest ich dalszy spływ w kierunku oczyszczalni. W 2015 roku zakończono realizację zadania i tym samym stworzono system kanalizacyjny składający się z 72.021,31 metrów sieci wraz z współpracującymi przepompowniami do obsługi terenu gminy Ożarówice. Obecnie całkowita długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Ożarówice wynosi ponad 83,1 km.

W latach 2012 – 2014 (do czasu oddania do użytku nowej oczyszczalni w Ożarówicach) na terenie gminy Ożarówice w sołectwie Pyrzowice funkcjonowała oczyszczalnia ścieków do której dostarczano ścieki kanalizacją sanitarną z obszaru Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice w Pyrzowicach, terenu po byłej jednostce wojskowej (Strefa Aktywności Gospodarczej) oraz obszaru gminy Mierzęcice, w tym sołectwa Mierzęcice Osiedle. Oczyszczano także ścieki dowożone samochodami asenizacyjnymi pochodzące z obszaru gmin Mierzęcice, Bobrowniki, Psary, Ożarówice i Świerklaniec. W grudniu 2014 roku została oddana do użytku biologiczno – mechaniczna oczyszczalnia ścieków w Ożarówicach wybudowana w ramach zadania pn. „Budowa biologiczno – mechanicznej oczyszczalni ścieków dla aglomeracji Ożarówice”, współfinansowanego ze środków RPO WSL na lata 2007 – 2013.

Niniejszy system odprowadzania ścieków z terenu gminy Ożarówice funkcjonuje od 2015r. W oczyszczalni, ścieki komunalne poddawane są procesom mechaniczno – biologicznego oczyszczania ścieków z wykorzystaniem specjalistycznych obiektów oczyszczalni. Sama technologia bazuje na metodzie niskoobciążonego osadu czynnego z jednoczesną tlenową stabilizacją osadu nadmiernego, a praca bioreaktorów oparta jest na metodzie SBR (sekwencyjny reaktor biologiczny). Oczyszczalnia przyjmuje ścieki z gminy Ożarówice, gminy Mierzęcice oraz sołectwa Brynica położonego w granicach administracyjnych Miasteczka Śląskiego. Stopień skanalizowania gminy został przedstawiony w tabeli poniżej.

Tabela 27 Stopień skanalizowania gminy Ożarówice (stan na dzień 02.12.2021 r.)

	Sołectwo:							
	Celiny	Niezdara	Ossy	Ożarówice	Pyrzowice	Tąpkowice	Zendek	łącznie
Wykonanych przykanalików:	42	120	150	388	151	182	293	1326

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zakładu Gospodarki Komunalne w Ożarówicach

Na terenie gminy największe natężenie awarii na sieci kanalizacji sanitarnej występuje w sołectwach Ożarówice, a także Zendek i Pyrzowice. Szczegółowe dane zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 28 Liczba występujących awarii na sieci kanalizacji sanitarnej z podziałem na sołectwa w 2020 r.

Sołectwo	Ilość awarii na sieci kanalizacyjnej	Ilość awarii na przepompowni ścieków
Ożarówice	97 interwencji na sieci kanalizacji tłocznej i grawitacyjnej. Największe problemy występują na obszarze sołectwa Ożarówice	101 interwencji związanych z zaburzeniami pracy przepompowni ścieków. Największe problemy występują na obszarze sołectwa Zendek oraz Pyrzowice
Tąpkowice		
Niezdara		
Zendek		
Pyrzowice		
Ossy		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zakładu Gospodarki Komunalne w Ożarówicach

Na terenie gminy nadal występują obszary, na których występują zjawiska kryzysowe tj. występują ulice, które w całości lub częściowo nie zostały skanalizowane. Przedmiotowe dane zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 29 Obszary gminy Ożarówice nie podłączone do sieci kanalizacyjnej

Sołectwo	Ulica	Zakres
Zendek	Strąków	całość
Niezdara	Moskiewska	całość
	Słoneczna	całość
	Dolna kiedyś ul. Świerczewskiego	częściowo
	Wspólna	częściowo
Ożarówice	Boczna	całość
	Niwy	całość
	Poprzeczna	całość
	Zawodą	całość
	Witomin	całość
	Oparowa	całość
	Dworcowa	częściowo
	Królewiec	całość

Pyrzowice	Kaczyńców	całość
	Marszałka Piłsudskiego	częściowo
	Ułanów	całość
	Siedliska	całość
	Klonowa	całość
	Lipowa	całość
Tąpkowice	Gen. Maczka	częściowo
	Moniuszki	całość
	Róż	całość
	Stokrotek	całość
	Wesoła	całość
	Zwycięstwa	całość
Celiny	Męczenników	częściowo
	Szmaragdowa	całość
	Granitowa	całość
	Diamantowa	całość
	Kamienna	częściowo

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zakładu Gospodarki Komunalnej w Ożarowicach

Istniejąca na terenie gminy Ożarowice sieć wodociągowa wybudowana jest z rur stalowych, żeliwnych, PCV oraz PE. Na terenie gminy zlokalizowane są także 2 ujęcia wodne (w Pyrzowicach oraz w Tąpkowicach). Funkcjonująca na obszarze gminy sieć wodociągowa jest stale modernizowana oraz rozbudowywana np. w obrębie nowych dróg czy terenów mieszkaniowych. Udział procentowy mieszkańców wszystkich sołectw korzystających z sieci wodociągowej oscyluje na poziomie ok. 99%.

Szczegółowe dane GUS dotyczące korzystania przez mieszkańców gminy Ożarowice z sieci gazowej, kanalizacyjnej i wodociągowej przedstawia poniższa tabela:

Tabela 30 % mieszkańców gminy Ożarowice korzystających z instalacji sieciowych do ogółu mieszkańców w latach 2015-2020

% mieszkańców korzystających z instalacji sieciowych do ogółu mieszkańców	2015	2016	2017	2018	2019	2020
wodociąg	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9
kanalizacja	51,9	55,2	56,0	57,2	57,9	59,7
gaz	52,9	53,0	54,0	55,2	56,7	57,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://swaid.stat.gov.pl>

Na terenie całej gminy Ożarówice, ze względu na charakter zabudowy (domy jednorodzinne), nie występuje sieć ciepłownicza. Preferowane jest natomiast centralne ogrzewanie. W przeważającej większości, we wszystkich sołectwach występują tradycyjne źródła energii cieplnej czyli kotły węglowe.

Badanie przestrzeni publicznej dokonane przez pracowników Urzędu Gminy Ożarówice pozwoliło na wskazanie terenów o niskich walorach estetycznych lub problemach przestrzennych.

Tabela 31 Obszary na terenie gminy Ożarówice o niskich walorach estetycznych lub problemach przestrzennych

Lp.	Sołectwo	Opis
1.	Pyrzowice, tereny przy ul. Granicznej	zdegradowane budynki i tereny po byłej jednostce wojskowej: sztabowiec, budynek szkoleniowy, KTS, RCN, Centrala telefoniczna
2.	Pyrzowice, tereny przy ul. Transportowej	zdegradowane budynki i tereny po byłej oczyszczalni ścieków
3.	Niezdara, tereny przy ul. Słonecznej	zdegradowane budynki i tereny po bazie SKR
	Niezdara, tereny w okolicy starorzecza Brynicy	zaniedbane tereny w okolicy starorzecza rzeki Brynicy
5.	Ożarówice, tereny przy ul. Stawowej	zaniedbany staw wraz z terenami przyległymi
6.	Ożarówice, tereny przy ul. Towarowej	zdegradowany teren i budynki po byłym Punkcie Skupu Żywca
	Ożarówice, tereny w rejonie ulic: Tarnogórska - Kościuszki	brak odpowiedniego centrum miejscowości, które mogłoby wzmacniać funkcje osadnicze gminy i przeciwdziałać procesowi stagnacji oraz starzenia się społeczeństwa, a w konsekwencji powolnego wyludniania
7.	Tąpkowice, tereny przy ul. Zwycięstwa	niefunkcjonalny i nieestetyczny ciąg starych kiosków handlowych
8.	Obszar gminy – wszystkie	brak urządzonej zieleni, oraz chodników przy drogach o większym natężeniu ruchu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Ożarówice

Zdecydowana większość obszarów o niskich walorach estetycznych i problemach przestrzennych znajduje się na obszarze sołectwa Ożarówice (3 obszary), Pyrzowice (2 obszary), Niezdara (2 obszary).

2.5.2 Komunikacja publiczna

Gmina Ożarowice w drodze porozumienia powierzyła Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii zadania własne tj. pełnienie funkcji organizatora publicznego transportu zbiorowego, który wykonuje Zarząd Transportu Metropolitalnego w Katowicach. Na terenie gminy jest postawionych 39 wiat przystankowych. Na terenie gminy kursuje 15 linii autobusowych obsługiwanych przez wspomniany ZTM GZM. Komunikacja publiczna zapewnia połączenia gminy z miastem powiatowym Tarnowskie Góry i sąsiednimi gminami oraz innymi miastami takimi jak Katowice, Siemianowice, Będzin, Bytom, Siewierz, Radzionków i Wojkowice.

Na całym obszarze gminy jest zapewniona komunikacja publiczna, a przystanki są położone w stosunkowo bliskiej odległości od budynków i nie ma utrudnień w dotarciu do przystanków. W kwestii komunikacji problemem jest brak bezpośredniego skomunikowania pewnych obszarów gminy (sołectwo Pyrzowice i Celiny) z sołectwem Ożarowice, w którym mieści się siedziba gminy. Ponadto część sołectwa Pyrzowice (Pyrzowice-Siedliska) oraz teren po byłej jednostce wojskowej są najbardziej wysuniętą na wschód częścią Gminy Ożarowice i sąsiadują z obszarem gminy Mierzęcice. Osoby zamieszkujące ten teren posiadają dostęp do komunikacji publicznej gminy Mierzęcice ukierunkowanej w stronę Miasta Siewierz czy Będzin. Taka sytuacja utrudnia dotarcie mieszkańcom jako petentom np. do Urzędu Gminy, czy też Starostwa Powiatowego w Tarnowskich Górach. Na komunikację publiczną na terenie Gminy będzie miała duży wpływ rewitalizacja i odbudowa częściowo nieczynnej linii kolejowej nr 182 Tarnowskie Góry – Zawiercie, która ma być szybkim połączeniem Aglomeracji Górnośląskie z Międzynarodowym Portem Lotniczym Katowice w Pyrzowicach. Otwiera to nowy potencjał związany z transportem multimodalnym na terenie gminy i szansę na tworzenie efektywnych Centrów Przesiadkowych, pozwalających na odpowiednie dostosowywanie siatki połączeń na terenie gminy do nowych możliwości i pożądanых kierunków komunikacji do okolicznych ośrodków usługowo-przemysłowych, stanowiących potencjalne miejsce zatrudnienia.

Podsumowanie analizy danych dotyczących zjawisk kryzysowych w sferze przestrzenno-funkcjonalnej, zdiagnozowanych na terenie gminy Ożarowice, zaprezentowano w tabeli na kolejnej stronie.

Tabela 32 Podsumowanie - zjawiska kryzysowe w sferze przestrzenno-funkcjonalnej w poszczególnych sołectwach gminy Ożarówice

SOŁECTWO/ RODZAJ PROBLEMU	ZJAWISKA KRYZYSOWE W SFERZE PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNEJ		
	WYSTĘPOWANIE ZJAWISKA KRYZYSOWEGO		UZASADNIENIE
	TAK	NIE	
Ożarówice			Zdiagnozowane negatywne zjawiska dot.: sieć kanalizacyjna, awarie na sieciach, przestrzeń publiczna.
Zendek			Zdiagnozowane negatywne zjawiska dot.: sieć kanalizacyjna, awarie na sieciach.
Pyrzowice			Zdiagnozowane negatywne zjawiska dot.: sieć kanalizacyjna, awarie na sieciach, przestrzeń publiczna.
Ossy			Brak zdiagnozowanych zjawisk sfery przestrzenno-funkcjonalnej.
Celiny			Zdiagnozowane negatywne zjawiska dot.: sieć kanalizacyjna.
Niezdara			Zdiagnozowane negatywne zjawiska dot.: sieć kanalizacyjna, przestrzeń publiczna.
Tąpkowice			Zdiagnozowane negatywne zjawiska dot.: sieć kanalizacyjna, przestrzeń publiczna.

Źródło: opracowanie własne

2.6 Zjawiska kryzysowe w sferze technicznej

Sfera techniczna na terenie gminy Ożarówce obejmuje swoim zakresem stan techniczny obiektów mieszkaniowych znajdujących się z zasobach gminnych. W poniższej tabeli zamieszczono informacje dotyczące stanu technicznego budynków, podłączenia do kanalizacji, spełniania przez budynki wymogów z zakresu ochrony środowiska i energooszczędności oraz rodzaju stosowanego ogrzewania. Stosowne dane zaprezentowano na kolejnej stronie.

Tabela 33 Gminne zasoby mieszkaniowe

Lp.	Nazwa i adres	Podłączenie do sieci kanalizacji sanitarnej	Rozwiązania techniczne energooszczędnościowe, ochrona środowiska	Rodzaj ogrzewania	Stan techniczny, przewidywane prace remontowe i/lub termomodernizacyjne
1.	Dom Nauczyciela w Tąpkowicach przy ul. Kopernika	Nie, gdyż nie ma możliwości podłączenia do sieci kanalizacyjnej, przy budynku zlokalizowane jest szambo	Budynek posiada instalację wodociągową, elektryczną, gazową oraz odgromową	W budynku funkcjonują indywidualne (osobne dla każdego z mieszkań) ogrzewania gazowe.	Stan techniczny budynku zadowalający. Budynek wymaga przede wszystkim termomodernizacji oraz wymiany stolarki okiennej i drzwiowej, a także remontu dachu i klatki schodowej
2.	Dom Nauczyciela w Pyrzowic przy ul. Wolności	tak	Budynek posiada instalację wodociągową, elektryczną, gazową oraz odgromową. Budynek posiada instalację fotowoltaiczną.	W budynku funkcjonują indywidualne (osobne dla każdego z mieszkań) ogrzewania gazowe.	Stan techniczny budynku zadowalający.
3.	Dom Nauczyciela w Ożarowicach przy ul. Szkolnej	tak	Budynek posiada instalację wodociągową, elektryczną, gazową oraz odgromową. Budynek posiada instalację fotowoltaiczną.	W budynku funkcjonują indywidualne (osobne dla każdego z mieszkań) ogrzewania gazowe	Stan techniczny budynku zadowalający.
4.	Dom Nauczyciela w Zendku przy ul. Głównej	tak	Budynek posiada instalację wodociągową, elektryczną, gazową oraz odgromową. Budynek posiada instalację fotowoltaiczną.	W budynku funkcjonują indywidualne (osobne dla każdego z mieszkań) ogrzewania gazowe	Stan techniczny budynku zadowalający.
5.	„Agronomówka” w Ożarowicach przy ul. Szkolnej	tak	Budynek posiada instalację wodociągową, elektryczną, gazową oraz odgromową. Budynek posiada instalację fotowoltaiczną.	W budynku funkcjonują indywidualne (osobne dla każdego z mieszkań) ogrzewania gazowe.	Stan techniczny budynku zadowalający.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Ożarowice

Analizie poddano zasoby mieszkaniowe na terenie gminy Ożarowice. Ogólny stan techniczny wszystkich budynków jest zadowalający. Większość budynków jest także podłączona do sieci kanalizacyjnej (4 z 5 budynków). Jeżeli chodzi o rodzaj stosowanego ogrzewania, to w każdym z budynków zastosowano indywidualne źródła ciepła (osobne dla każdego z mieszkań). Zastosowano przyjazne środowisku ogrzewanie gazowe.

Podsumowanie analizy danych dotyczących zjawisk kryzysowych w sferze technicznej, zdiagnozowanych na terenie gminy Ożarówice, zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 34 Podsumowanie - zjawiska kryzysowe w sferze technicznej w poszczególnych sołectwach gminy

Ożarówice

SOŁECTWO/ RODZAJ PROBLEMU	ZJAWISKA KRYZYSOWE W SFERZE TECHNICZNEJ		UZASADNIENIE
	WYSTĘPOWANIE ZJAWISKA KRYZYSOWEGO		
	TAK	NIE	
Ożarówice			Brak zdiagnozowanych zjawisk sfery technicznej.
Zendek			
Pyrzowice			
Ossy			
Celiny			
Niezdara			
Tąpkowice			Zdiagnozowane negatywne zjawiska dot.: rozwiązań technicznych z zakresu ochrony środowiska.

Źródło: opracowanie własne

3. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Obszar zdegradowany to obszar na którym, zidentyfikowano stan kryzysowy, czyli kumulację negatywnych zjawisk reprezentujących przede wszystkim sferę społeczną. W związku z powyższym przeprowadzono całościową diagnozę sytuacji w gminie Ożarówice w celu identyfikacji zjawisk kryzysowych. Diagnozę wykonano w oparciu o istniejące dokumenty strategiczne, dane statystyczne, w tym gromadzone na poziomie lokalnym oraz w oparciu o przeprowadzone wywiady eksperckie. Konieczne dane udostępnił m. innymi Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy czy Komisariat Policji.

W analizie brano pod uwagę znaczenie danego obszaru dla rozwoju lokalnego, ale przede wszystkim jako szczególnie istotną, uwzględniono koncentrację negatywnych zjawisk mierzoną liczbą wskaźników odnoszących się do zidentyfikowanych czynników ocenionych negatywnie, gdzie uwzględniono przede wszystkim zjawiska społeczne, wraz z występującymi w dalszej kolejności problemami gospodarczymi, środowiskowymi, przestrzenno-funkcjonalnymi czy problemami w sferze technicznej.

W procesie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru predystynowanego do rewitalizacji, poddano analizie sołectwa gminy Ożarówice, w celu określenia, które sołectwa charakteryzują się największą liczbą zidentyfikowanych zjawisk kryzysowych, opisanych mierzonymi wskaźnikami. Założono, że za obszar spełniający kryterium koncentracji problemów uznane zostanie sołectwo, w którym na 16 analizowanych obszarów problemowych, zostanie zidentyfikowane co najmniej 10 zjawisk problemowych. Tak przeprowadzona wielokryterialna analiza, pozwoliła na wyznaczenie sołectw, które charakteryzują się koncentracją negatywnych zjawisk i noszą znamiona obszarów zdegradowanych, stając się podstawą do zakwalifikowania części poddawanych diagnozie sołectw, jako technicznie wyznaczonych obszarów zdegradowanych, w których będą się mieścić docelowe obszary rewitalizacji.

Podsumowanie przeprowadzonej syntetycznej analizy danych dotyczących wszystkich zjawisk kryzysowych, zdiagnozowanych na terenie gminy Ożarówice, zaprezentowano w tabeli na kolejnej stronie.

Tabela 35 Syntetyczna ocena zjawisk kryzysowych w poszczególnych miejscowościach gminy Ożarówce

SOŁECTWO/ RODZAJ PROBLEMU	PROBLEMY DEMOGRAFICZNE	UBÓSTWO	BEZRADNOŚĆ	NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	ALKOHOLIZM	BEZROBOCIE	ZADŁUŻENIE	PRZESTĘPCZOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO	EDUKACJA	KAPITAŁ SPOŁECZNY	UCZESTNICTWO W ŻYCIU PUBLICZNYM	UCZESTNICTWO W ŻYCIU KULTURALNYM	SFERA GOSPODARCZA	SFERA ŚRODOWISKOWA	SFERA PRZESTRZENNO- FUNKCJONALNA	SFERA TECHNICZNA	SUMA
Ożarówce																	10
Zendek																	6
Pyrzowice																	10
Ossy																	9
Celiny																	8
Niezdara																	7
Tapkowice																	10

Źródło: opracowanie własne

Podsumowując, w trzech sołectwach gminy: Ożarówicach, Pyrzowicach, Tapkowicach, występuje koncentracja negatywnych zjawisk kryzysowych, w większości badanych kategorii. W przeprowadzonej diagnozie skupiono się na kategoriach problemów, które są mierzalne dla wszystkich analizowanych jednostek. W pozostałych sołectwach zjawiska kryzysowe występują w mniejszym stopniu lub nie zostały zidentyfikowane. Występowanie obszarów zdegradowanych, rozumianych jako wskazane poszczególne sołectwa gminy Ożarówce, na których intensywnie zachodzą zjawiska kryzysowe, zostało przedstawione w syntetycznym ujęciu w formie graficznej, w powyższej tabeli, w której, żółtym kolorem zaznaczono mierzalne i opisane badanymi wskaźnikami, zjawiska kryzysowe zachodzące w poszczególnych sołectwach. Tabela stanowi techniczne wskazanie obszarów zdegradowanych (zaznaczono kolorem czerwonym), dla docelowych obszarów rewitalizacji.

Wyznaczenie obszaru rewitalizowanego przeprowadzono mając na uwadze założenie, że zgodnie z art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o rewitalizacji, obszar rewitalizacji to „obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację (...). Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic”. W związku z tym wyznaczono obszar rewitalizowany jako teren, na którym występuje najwyższa koncentracja problemów społecznych, gospodarczych, techniczno-strukturalnych i środowiskowych, z uwzględnieniem jego istotnego znaczenia dla rozwoju gminy. W wyniku delimitacji, wybrano obszary mające szczególne znaczenie dla gminy, posiadające przestrzenie i obiekty stanowiące potencjał do prowadzenia możliwych działań rewitalizacyjnych. W wyniku przeprowadzonej delimitacji obszaru zdegradowanego, wyznaczono obszar rewitalizacji, na który składają się wyznaczone i zamieszkałe podobszary zlokalizowane na terenach sołectw: Ożarówice, Pyrzowice i Tąpkowice.

Ze względu, że Wojewoda Śląski, rozstrzygnięciem nadzorczym z dnia 13.10.2022 r. stwierdził nieważność uchwały nr XXXVI.681.2022 Rady Gminy Ożarówice z dnia 8 września 2022 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Ożarówice, diagnoza zawiera skorygowane zapisy w celu wyeliminowania naruszeń dot. terenów niezamieszkałych na wyznaczonych podobszarach rewitalizacji.

Ostatecznie wyznaczenie obszaru zdegradowanego wraz z obszarem rewitalizacji prezentują mapy sporządzone zgodnie z art. 11 ust. 4 Ustawy o rewitalizacji. Szczegółowy przebieg granic obszaru zdegradowanego przedstawiono na załączonych mapach (Załączniki od 1 do 3).

Wyznaczony obszar rewitalizacji składa się z następujących podobszarów rewitalizacji:

- Ożarówice – Pyrzowice, który zajmuje powierzchnię 2,270 km² (4,99% powierzchni ogółem gminy) i jest zamieszkały przez 896 mieszkańców (15,66% ludności ogółem gminy) obejmujący od północy obszar wyznaczony linią kolejową 182, od zachodu równoległe do ul. Topolowej, ul. Tarnogórską, a dalej ul. Królewiec. Od południa ul. Zawodą, ul. Staszica, Potokiem Ożarówickim, rowem R03, ul. Klonową, ul. Krótką i ul. Równoległą, w tym w sąsiedztwie zabytkowego kościoła św. Barbary i ul. Stawowej, a także tereny leżące na południe od ulicy

Krótkiej i Równoległej w Pyrzowicach. Od wschodu ul. Graniczną. Szczegółowy przebieg granic podobszaru rewitalizacji przedstawia mapa (Załącznik nr 4);

- Tąpkowice, który zajmuje powierzchnię 0,19 km² (0,42% powierzchni ogółem gminy) i jest zamieszkały przez 80 mieszkańców (1,40% ludności ogółem gminy) obejmujący w części północnej obszar pomiędzy ulicami: Zgody i Jana Pawła II. A w części południowej obszar pomiędzy ulicami: Zwycięstwa, Bolesława Chrobrego, Sienkiewicza, Kubusia Puchatka, Prusa i Kościelna. Szczegółowy przebieg granic podobszaru rewitalizacji przedstawia mapa (Załącznik nr 5).

Całość obszaru rewitalizacji stanowi łącznie powierzchnię 2,46 km² (5,41% powierzchni ogółem gminy) oraz jest łącznie zamieszkiwany przez 976 mieszkańców (17,06% ludności ogółem gminy), a co za tym idzie – nie przekracza limitów określonych w art. 10 ust. 2 ustawy o rewitalizacji.

Co do zasady ostateczny kształt obszarów na których gmina Ożarówce zamierza prowadzić rewitalizację jest uzasadniony istotnym znaczeniem dla rozwoju lokalnego gminy i bierze pod uwagę wyniki konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Gminy Ożarówce, w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.